

İTALYA

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan
Nigar ŞERİFOĞLU
Dış İlişkiler ve Proje Uzmanı

2023

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO:

İçindekiler.....	2
Tablolar.....	3
1. GENEL BİLGİLER.....	4
1.1. Coğrafi Konum.....	4
1.2. Siyasi ve İdari Yapı.....	5
1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı.....	6
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	6
2.1. Ekonomik Yapı.....	6
2.2. Ekonomi Politikaları.....	7
2.3. Tarım.....	8
2.4. Sanayi.....	10
2.5. Hizmetler.....	11
2.5.1. Madencilik.....	12
2.5.2. Enerji.....	12
3. DIŞ TİCARET.....	13
3.1. İtalya'nın Dış Ticareti.....	13
3.2. İtalya'nın İhracatında Başlıca Ürünler.....	15
3.3. İtalya'nın İthalatında Başlıca Ürünler.....	16
4. BAŞLICA ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET.....	17
4.1. Başlıca Ülkeler İtibarı İle İhracat.....	17
4.2. Başlıca Ülkeler İtibarı İle İthalat.....	17
4.3. İtalya'nın Dış Ticaret Politikası.....	18
4.4. Tarifeler ve Diğer Vergiler.....	19
5. EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLER.....	19
5.1. Yatırımlar, Yabancı Sermaye ve Mevzuatı.....	20
5.2. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler).....	22
5.3. Ülkede İş Kurma Mevzuatı.....	22
6. TÜRKİYE İLE TİCARET.....	27
6.1. Türkiye – İtalya'nın Dış Ticaret Göstergeleri.....	27
6.2. Türkiye'nin İtalya'ya İhracatında Başlıca Ürünler.....	28
6.3. Türkiye'nin İtalya'dan İthalatında Başlıca Ürünler.....	28
6.4. Çerkezköy'den İtalya'ya İhraç Edilebilecek Başlıca Ürünler.....	29
6.5. İkili Anlaşma ve Protokoller.....	30
6.6. İki Ülke Arasında Ticarete Karşılaşılan Sorunlar.....	30
6.6.1. Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları.....	30
6.6.2. Dağıtım ve Satış Kanalları.....	31
6.6.3. Pasaport ve Vize İşlemleri.....	33
6.6.4. Ticaret Yapısı ve Tercihleri.....	33
6.6.5. Pazarda Etkin Olmanın Koşulları.....	33

Tablolar

Tablo No:	Konu	Sayfa No
Tablo 1	Temel Ekonomik Göstergeler	7
Tablo 2	İtalya'nın Dış Ticareti	14
Tablo 3	İtalya'nın İhracatında Başlıca Ürünler	14
Tablo 4	İtalya'nın İthalatında Başlıca Ürünler	15
Tablo 5	İtalya'nın Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracatı	15
Tablo 6	İtalya'nın Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalatı	16
Tablo 7	Doğrudan Yabancı Yatırım ve İstatistikleri	18
Tablo 8	Türkiye – İtalya Dış Ticaret Göstergeleri	26
Tablo 9	Türkiye'nin İtalya'ya İhracatında Başlıca Ürünler	27
Tablo 10	Türkiye'nin İtalya'dan İthalatında Başlıca Ürünler	27
Tablo 11	İkili Anlaşma ve Protokoller	28

1.GENEL BİLGİLER

Ülkenin Adı: İtalya Cumhuriyeti

Başkent: Roma

Nüfus: 59.186.000 (Ekim 2022, IMF)

Yüzölçümü: 301.338 km²

Devlet Başkanı: Cumhurbaşkanı Sergio Mattarella

Başbakan: Giorgia Meloni

Dışişleri Bakanı: Luigi Di Maio

GSMH: 1,775 Trilyon Avro (2021)

Para Birimi: Avro (€)

Konuşulan Dil: Resmi dil: İtalyanca

Etnik Yapı: Nüfusun %90'dan fazlasını İtalyanlar oluşturmaktadır. Öne çıkan diğer unsurlar; Romenler, Kuzey Afrikalılar, Arnavutlar, Çinliler ve Ukraynalılardır.

Önemli Siyasi Partiler: Beş Yıldız Hareketi (M5S), Lig Partisi, Demokratik Parti (PD), Forza Italia (FI), İtalya'nın Kardeşleri (Fdi), Italia Viva (IV), Özgürler ve Eşitler (LeU)

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar: Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Birliği (AB), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (North Atlantic Treaty Organization - NATO), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund - IMF), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD), G-8, G-20 gibi dünya ve Avrupa kapsamında faaliyet gösteren uluslararası teşkilatlar ve teknik nitelikli düzenleyici kuruluşlara üyedir.

1.1 Coğrafi Konum

İtalya, Avrupa'nın güneyinden Akdeniz içlerine doğru kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanan bir yarımada üzerinde yer alır. Güneyinde ve batısında Akdeniz, doğusunda Adriyatik Denizi ve kuzeyinde Alp Dağları ile çevrelenmiştir. Akdeniz'deki Sicilya ve Sardunya adaları ile yarımada çevresindeki irili ufaklı birçok ada İtalya'ya aittir. Kuzeyde, Lugano Gölü'nün İsviçre'de bulunan kısmında, göl kıyısında bulunan Campione kasabası da İtalya topraklarından tamamen ayrı bir durumda olmasına rağmen resmi olarak İtalya toprağıdır.

İtalya'nın, kuzeybatısında Fransa, kuzeyinde İsviçre ve Avusturya, kuzeydoğusunda Slovenya ile kara sınırı bulunmaktadır. Ayrıca kendi toprakları içerisinde bulunan iki bağımsız ülke ile de sınırı vardır. Bu ülkelerden biri Katolik mezhebinin dini başkenti olan, Roma içerisindeki Vatikan Devleti (0,44 km²), diğeri de Avrupa'nın yaşayan en eski cumhuriyeti olan ve Floransa'nın 100 km. kadar batısında yer alan San Marino Cumhuriyeti (481 km²)'dir.

Bu ülkelere ek olarak Adriyatik ülkelerinden Hırvatistan, Bosna-Hersek, Karadağ ve Arnavutluk'un, Akdeniz ülkelerinden Yunanistan, Tunus ve Malta'nın aralarında kara sınırı bulunmamasına rağmen İtalya'ya komşu ülke olduğu söylenebilir.

İtalya'nın kuzeyden güneye 1.150 km. boyunca uzanan bir coğrafyaya sahip olması nedeniyle iklim bölgeden bölgeye değişiklikler göstermektedir. Yazları kuzeydeki yüksek kesimler haricinde ülkenin hemen her yeri güneşlidir ve gün içindeki en yüksek sıcaklıklar 30 derece civarında gerçekleşmektedir. Kış aylarında ise sıcaklıklar bölgeden bölgeye değişmekte, Milano'da 0 iken, Roma'da +10, Sicilya ve Sardunya adalarında ise +20 olabilmektedir.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

İtalya'nın yönetim biçimi çok partili ve parlamenter demokrasi ile işleyen cumhuriyettir. İtalya'nın politikaları bu bağlamda oluşturulur. Yürütme erki, bakanlar kurulunun elindedir ve bu kurula ülkenin cumhurbaşkanı başkanlık eder. Yasama organı, ulusal meclis ve bakanlar kurulu tarafından ortaklaşa yürütülür. Yargı, yasama ve yürütme erklerinden bağımsızdır. İtalya 2 Haziran 1946'dan bu yana demokratik cumhuriyet olarak yönetilmektedir. Bunun öncesinde ülkede bulunan kraliyet sistemi halkoylaması sonucu kaldırılmıştır. İtalyan Anayasası ise 1 Ocak 1948 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İtalyan Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı (İtalyanca: Presidente della Repubblica) her yedi yılda bir ulusal meclis ve az sayıda bölgesel temsilci tarafından seçilir. İtalya'da cumhurbaşkanları tarafsız bir biçimde ülkenin birlik ve bütünlüğü simgelemekle yükümlüdürler ve daha önceleri İtalya krallarına verilen hakların büyük bölümünü elinde bulundururlar. Cumhurbaşkanı, yasama, yürütme ve yargı erklerinin ortasında tüm bunların işlerliğini sağlamakla görevlidir. Yöneticileri atamak, yargıya başkanlık etmek ve ülke ordusunun başkomutanı olmak gibi görevleri de yürütmektedir. Seçim ile işbaşına gelmiş partiler içinden çıkacak başbakanı da cumhurbaşkanı atar ve başbakana kabineyi kurma görevi verir. Kabinenin onaylanması ulusal mecliste yürütülen güven oylamasına bağlıdır.

İtalya'da iki meclisli sistem uygulanmaktadır ve bu meclisler halk tarafından oylama yöntemiyle seçilir. Halk meclisinde 630 sandalye varken, sentadodaki sandalye sayısı 315'tir. Senatoda bunun yanı sıra az sayıda ömürboyu katılım hakkına sahip olan temsilci de yer alır. İtalya'da halk meclisine katılacak temsilcileri seçmek için yapılan oylamalara 18 yaşını doldurmuş olan her İtalyan vatandaşı katılabilir. Ancak senato üyelerini seçerken oy kullanma yaşı alt sınırı 25 olarak belirlenmiştir. Her iki meclis de 5 yıllık süreler için seçilir. Ancak cumhurbaşkanının bazı olağanüstü hâllerde meclisi feshetme hakkı vardır. İtalyan Parlamentosu'nun kendine özgü (sui generis) özelliklerinden biri de İtalya'nın kalıcı olarak yurt dışında yaşayan İtalyan vatandaşlarına da temsil hakkı vermesidir.

İtalya, 20 adet bölgeye ayrılmıştır (çoğul: regioni, tekil regione). Bunların beş tanesi, yerel sorunları çözmek için yasalar uygulayabilmelerine izin veren özerk statüye sahiptir; Aosta Vadisi, Friuli-Venezia Giulia, Sardinya, Sicilya, Trentino-Alto Adige/Südtirol. Ülke toplam 96 il (province) ve 8.047 kömün'e (comuni) bölünmüştür.

1.3. Nüfus ve İş Gücü Yapısı

60 milyona yaklaşan nüfusu ile İtalya nüfus artışı olmasına rağmen, dünyanın en düşük doğum oranına sahip ülkelerinden biridir. Nüfus artışını dışarıdan gelen göçlerle sağlayan İtalya, Japonya ve Almanya'dan sonra dünyanın en yaşlı nüfusuna sahip ülkesi olup, 2010- 2030 arasında çok yaşlı nüfusun (80+) %56 oranında artması beklenmektedir.

Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2022 yılında %9 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 24. sırayı alacağı tahmin edilmektedir (IMF-2022). Ülkedeki göçmenlerin toplam nüfusa oranının 2030 yılında ikiye katlanarak toplam nüfus içinde %13,6'ya ulaşması beklenmektedir.

Nüfusun %3,9'u tarımda, %28,3'ü sanayide ve %67,8'i hizmetler sektöründe istihdam edilmektedir. İtalya nitelikli ve Eurozone ortalamasının altında düşük ücretli teknik işgücüne sahip bir ülkedir.

2.GENEL EKONOMİK DURUM

2.1 Ekonomik Yapı

Avrupa'nın 4. dünyanın 8. büyük ekonomisi olan İtalya, Avrupa Birliği'nin kurucu üyesidir. Ülke aynı zamanda ABD, Almanya, İngiltere, Fransa, Kanada, Japonya ve Rusya ile birlikte G8 adı verilen sanayileşmiş ülkeler grubuna dahildir. İtalya güçlü ekonomik yapısını, diğer sanayileşmiş ülkelere oranla daha çok aile şirketi olan ve bu aileler tarafından yönetilen, sanayi grupları içerisinde bir araya gelmiş olan küçük ve orta ölçekli firmalara borçludur. Bu firmalar çeşitli kapital ve tüketim ürünleri kategorilerinde uzmanlıklar geliştirmişlerdir. Büyük ölçekli firmalar ise daha çok Kuzey ve Orta İtalya'da toplanırken Güney İtalya'da daha çok tarım ve turizm alanında faaliyet gösteren küçük işletmeler faaliyet göstermektedir. İtalya ekonomisinde imalat sektörü çok güçlüdür. İmalat sektöründe son 30 yıldır Avrupa'nın 2. dünyanın 6. büyük üreticisi, imalat sektörü ihracatında dünyada ticaret fazlası veren 5. ülkesidir. Ana sanayiler arasında otomotiv, gemi yapımı, kimyasallar, mobilya, giyim ve tekstil, deri eşya ve ayakkabı, gıda prosesi, seramik ürünler, parçalar ve makineleri sayılabilir. İtalyan ekonomisinin bir diğer gücü ise "sanayi bölgeleri" olarak adlandırılan ve aynı sektörde, her biri üretim aşamalarının başka bir dalında uzmanlaşmış birçok firmanın sıkı ekonomik ilişkiler içerisinde bir arada bulunduğu alanların gelişimidir. Bugün İtalya'da 200'den fazla sanayi bölgesi mevcuttur. Ülke çok çeşitli ihracat yapısına sahip olup, belli başlı sektörlerdeki global rekabet gücü, know-how üstünlüğü ve yenilikçilik "Made in Italy" markasını oluşturmuştur. (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

Tablo 1: Temel Ekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	1.891,06	2.101,28	1.996,93	1.991,01	2.059,41	2.133,08	2.213,72	2.289,81
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	-9,0	6,6	3,2	-0,2	1,3	1,1	1,1	0,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	31.707	35.473	33.740	33.662	34.836	3.093	37.470	38.775
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	-0,1	1,9	8,7	5,2	1,7	2,1	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	3,7	2,4	-0,2	0,3	0,9	1,5	2,0	2,5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	9,3	9,5	8,8	9,4	9,3	9,2	9,1	9,0
Nüfus (milyon)	59,64	59,24	59,19	59,15	59,12	59,1	59,08	59,05
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	155,3	150,9	147,2	147,1	146,1	144,9	143,5	142,5

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2.2. Ekonomi Politikaları

İtalya, II. Dünya Savaşı sonrasında bir tarım ekonomisi olarak savaşın getirdiği ağır ekonomik çöküntüye maruz kalmıştır. Takip eden dönemde ABD'nin uyguladığı Marshall Planı ile sanayi tesislerini yeniden yapılandırma konusunda ihtiyaç duyduğu dış sermayeyi elde eden İtalyan ekonomisi, sanayi sektöründe istihdam edilecek işgücünü de ülkenin güney kesimlerinden gelen göçmenlerden karşılamıştır.

1950-1960 döneminde bu iki önemli itici gücün birleşmesi sonucunda zayıf bir tarımsal ekonomiden güçlü bir sanayileşmiş ekonomiye dönüşüm gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 1957 yılında İtalya'nın Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üyeliği de Avrupa'nın geri kalanıyla ekonomik entegrasyonunu hızlandırmıştır. Bu on yıl içerisinde ülkenin ortalama büyüme hızı 5,3 olarak gerçekleşmiştir. 1960 ve takip eden iki yıl boyunca da ortalama olarak yıllık % 6,3 oranında ekonomik büyüme gerçekleşmiş ve bu dönem daha sonraları İtalyan ekonomik mucizesi (il boom economico) olarak anılmaya başlanmıştır.

1957 yılında AB'nin temelini oluşturan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)'nin kurulmasıyla başlayan süreçte "Altılar" olarak anılan Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg'un oluşturduğu gümrük birliği sayesinde aralarındaki ticareti sürekli olarak geliştiren söz konusu ülkeler aynı zamanda Avrupa'nın ekonomik gelişimine de hız kazandırmıştır.

İtalyan ekonomisi 2012'den beri devam eden mali sıkılaştırma politikalarının, zayıf iş dünyası ve tüketici güveni sonucu olarak daralan ekonomi 2015 yılında sınırlı da olsa bir iyileşme göstermiş (% 0,6), ekonomi 2016 yılında % 1, 2017'de de % 1,5 büyümeye ile devam etmiştir.

İtalya, IMF 2018 yılı verilerine göre 191 ülke arasında 1,9 trilyon dolar GSYİH ile dünyanın 8. en büyük ekonomisidir. 2016 yılı verilerine göre ülkenin GSYİH'sı içinde tarım sektörünün payı % 2,1, sanayinin % 23,9 ve hizmetler sektörünün payı ise % 74 olarak görülmektedir.

2018 yılında cari fiyatlara göre, 2,2 trilyon dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nın, 2019 yılında 2,3 ve 2024 yılında da 2,6 trilyon dolar olması beklenmektedir.

Cari fiyatlara göre İtalya, 2017 yılında 32.000 dolar, 2018 yılında da tahmini olarak 36.000 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 27. sırada yer almaktadır.

2.3. Tarım

GSYİH'nın yaklaşık %2'sini temsil eden tarım, İtalya'nın önemli ekonomik sektörlerinden biridir. İstat verilerine göre 2020 yılında toplam kayıtlı tarım şirketi sayısı 1.133.023 olarak verilmektedir (https://www.istat.it/it/files//2022/06/REPORT-CENSIAGRI_2021-def.pdf).

İtalya Ticaret Odaları UnionCamere tarafından şirket sicili bazında işlenen verilere göre, 2022 yılında ise tarım sektöründe faaliyet gösteren aktif şirket sayısı, bir önceki yıla göre 3.363 adet azalmış ve mevcut 721.614 tarım şirketi aktif olarak faaliyette bulunmaktadır (<https://www.infocamere.it/movimprese>).

İtalya'nın kuzey kesimi ağırlıklı olarak tahıl, soya, et ve süt ürünleri üretirken, güneyi meyve, sebze, zeytinyağı, şarap ve durum buğdayı konusunda uzmanlaşmıştır. Dağlık arazisinin çoğu tarıma uygun olmasa da, nüfusun yaklaşık yüzde 4'ü tarımda istihdam edilmektedir. Tarım işletmelerinin çoğu küçük ölçeklidir. İtalya tarım sanayi, toplam ve kişi başına üretim bakımından, neredeyse Fransa veya İngiltere'dekine yakın bir endüstriyel yapıya sahiptir. Gıda imalat sanayi sektörü de dahil olmak üzere İtalyan sanayi, büyük ölçüde hammadde ithalatına bağımlıdır. İtalya, 2020 yılında toplam tarımsal üretim bakımından AB ülkeleri arasında Fransa ve Almanya'dan sonra 56,3 milyar avro ile üçüncü sırada gelmiştir. Aynı yılda tarımsal üretimde 31,4 milyar avroluk bir katma değer ile birinci sırada yer almaktadır. Korunmuş Coğrafi İşaretli ürün sayısı bakımından İtalya, AB ülkeleri arasında birinci sırada yer almaktadır (<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/qualitylabels/geographical-indications-register/>; https://www.confagricoltura.it/media/4673/AGRIcoltura100-RAPPORTO-2022-Reale-Mutua-Confagricoltura_DEF.pdf).

2022 yılında ise tarımsal üretim hacim olarak bir önceki yıla göre %18 artarak 72,4 milyar avro olmuştur. Aynı yılda 38,4 milyar avroluk katma değer olarak ise Fransa'dan sonra ikinci sırada gelmektedir. Ancak 2022 yılında İtalya'nın olumsuz hava koşulları ve kuraklıktan etkilenmesi sebebiyle Zeytinyağı üretimi en güçlü daralmaya (-%17) maruz kalırken, tahıllar (- %10,4), yem bitkileri (-%5,5), endüstriyel bitkiler (-%4,5) sebze ve patatesler ise (-%1,8) oranlarında azalmıştır. 2022 yılında yaşanan kuraklık etkisiyle ürünlerde rekolte azalırken fiyatlarda ise artış yaşanmıştır. Yemlerde %40,3, tahıllarda %39,9, taze sebzelerde %21,2, taze meyvede %6,6, turuncgillerde %14,7 ve şarapta %10,1 oranında fiyatlar artmıştır (https://www.istat.it/it/files//2023/01/Report_Stima_prelim_andamento_economia_agricola_2022_30012023.pdf).

İtalya'nın işlenmiş gıda dahil toplam tarımsal gıda ithalatı 2021 yılında 48,2 milyar avro, aynı yılda ihracat ise 50,5 milyar avrodur. İtalya, tarım ürünleri dış ticaretinde sürekli olarak dış ticaret açığı vermesine rağmen, işlenmiş gıda ürünlerinde dış ticaret fazlası vermektedir. Tarım ürünleri ve gıda ürünleri birlikte alındığında tarımsal gıda olarak toplam bir kategori oluşmaktadır. İtalya tarımsal gıda ihracatının yaklaşık %65'ini AB ülkeleri ile, %15'ini Amerika ülkeleri ile ve %9'unu Asya ülkeleri ile gerçekleştirmektedir. İthalatta ise AB ülkelerinin payı %69, Amerika kıtası %12,9 ve Asya ülkeleri ise %8'dir. 2021 yılında tarımsal gıda ithalatında ilk 5 ülke sırasıyla; Fransa, İspanya, Almanya, Hollanda ve Belçika'dır. Türkiye 744 milyon avro ile 15. sıraya yükselmiştir. İhracatında ilk 5 ülke ise Almanya, Fransa, ABD, İngiltere ve Hollanda'dır. İtalya'nın 2021 yılında tarımsal gıda ihracat ürünleri sırasıyla; kakao bazlı şekerlemeler, bisküvi ve pastane ürünleri, kavrulmuş kahve, domates konservesi ve makarnadır. İthalatta ise işlenmiş balık, sızma zeytinyağı, yarı işlenmiş ve taze domuz eti, çiftlik sığırı ve kakao bazlı şekerlemelerdir (<https://www.crea.gov.it/web/politiche-e-bioeconomia/-/rapporto-commercio-estero-prodotti-agroalimentari>).

İşlenmemiş tarım ürünleri sınıflandırmasında ise 2021 yılı tarım ihracatı 8,1 milyar avro, ithalatı ise 16,6 milyar avro olarak gerçekleşmiş olup İtalya tarımda net ithalatçı pozisyonunu korumuştur. Tarım ürünleri ihracatının %81'i AB ülkelerine ve %6'sı ise Asya ülkelerine yapılmaktadır. Tarım ürünlerinin ithalatında ise AB ülkelerinin payı %57 Amerika kıtasının payı %21,7 ve Asya kıtasının payı ise %7'dir. İtalya'nın en çok tarım ürünü ihraç ettiği ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Fransa, Hollanda, Avusturya ve İsviçre'dir. İthalatta ise; Fransa, Brezilya, Hollanda, İspanya ve Macaristan'dır. Ürün bazında en büyük ihracat kalemlerini meyveler ve sebzeler oluşturmaktadır. İthalatta ise en büyük kalemler hububat ve orman meyveleridir (https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commercialesettoriale/Interscambio_Settoriale_%20Agricoltura%2031_01_2023_1675167402.pdf).

Confagricoltura 2022 raporuna göre, pandeminin etkisini azaltmak için İtalya tarafından AB Komisyonuna 30 Nisan 2021 tarihinde sunulan ve AB tarafından onaylanan İtalya Ulusal Kurtarma Paketi PNRR kapsamında 2022 yılında tarım sektörüne yönelik tarımsal enerji için teşvikler, sözleşmeler yoluyla tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi, tarımda makineleşme ve mevcut ekipmanların yenilenmesi, sürdürülebilir, rasyonel ve dijital ulaştırmayı içeren bir lojistik ağı, petrol israfını azaltan yeni sulama projelerinin inşası ve modernizasyonu gibi az sayıda ancak önemli projeye yaklaşık 8 milyar avro yatırım yapılmıştır.

Tarım dünyası ile ilgili müdahalelerle ilgili olarak, İtalya Tarım Politikaları Bakanlığı aşağıdaki önlemlerden sorumludur:

- Tarım-gıda, balıkçılık ve su ürünleri, ormancılık, çiçekçilik ve fidanlık sektörleri için lojistik geliştirmeye yönelik 800 milyon avroluk bütçe,
- Tarımsal Güneş Enerjisi Parkları için 1,5 milyar avroluk bütçe,
- Tarım ve gıda sektöründe inovasyon ve mekanizasyon için 500 milyon avro,
- Su kaynaklarının daha iyi yönetilmesi ve tarımsal sulama sisteminin dayanıklılığına yapılan yatırımlar için 880 milyon avroluk bütçe,
- Tedarik zinciri ve bölge sözleşmeleri (PNRR'e Tamamlayıcı Yatırımlar Fonu'ndan gelen kaynaklardan finanse edilmektedir) 1,2 milyar avroluk bütçe ile toplamda 4,88 milyar avroluk bir bütçe yönetilmektedir.

İklim değişikliği nedeniyle zarar görme riski artan çiftliklerin ve tarım şirketlerinin risk yönetimini daha etkin bir şekilde desteklemek amacıyla felaket risklerini karşılamak için 2027 yılına kadar 690 milyon avroyu aşan bir bütçeyle Ulusal Yatırım Fonu (Fondo Mutalistico Nazionale) kurulmuştur.

Bunun yanında, tarım şirketleri ve genç tarım girişimcilere yönelik toprak sahipleri ve tarımsal gelirler için gelir vergisi muafiyetinin uzatılması desteği, tedarik zincirlerinin rekabet edebilirliğinin desteklenmesi, tarımsal girişimciler ve 40 yaşın altındaki çiftçiler için katkı payının kaldırılması, yeşil bonus programının yenilenmesi, ulusal ormancılık stratejisinin uygulanmasına devam etmek için önemli ödenekler ve hayvancılık için müdahaleler de öngörülmüştür (<https://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/17911>) .

2.4. Sanayi

İtalya, makina-teçhizat, moda ürünleri, gıda, otomotiv ve ilaç gibi stratejik ve çeşitlendirilmiş sektörleriyle Avrupa'nın ikinci sanayi ülkesidir. İtalyan GSYİH'sinin %16,6'sını temsil eden sanayi sektörü yüksek oranda ihracata yöneliktir. İtalya Ticaret Odaları verilerine göre İtalya'da kurulu toplam aktif şirket sayısı 5,1 milyondur. Söz konusu şirketlerden 525 bin adedi imalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Sanayi sektörüne madencilik, enerji tedarik firmaları ve su tedarik firmaları dahil edildiğinde bu rakam 555 bin yapmaktadır.

Makine sektörü 2021 yılında 50 milyar avroluk bir ciroyla GSYİH'nin %2,8'ini oluşturmuştur. Sektörün ihracat değeri 32,8 milyar avro ve ithalat değeri ise 9,6 milyar avrodur. 2021 yılında makine sektöründe İtalya'nın en önemli müşterileri sırasıyla ABD, Almanya, Fransa, Çin ve Türkiye olmuştur. İtalya'nın dış ticaret fazlası vermesinde en etkin sektörlerden biri olan makine ve metalurji sektörü İtalyan sanayisinin yüzde 46'sını oluşturmaktadır. Makine-metal sektörü aynı zamanda tüm ekonominin %7'sini, tüm ihracatın ise yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. İtalyan sanayisini oluşturan diğer sektörler baktığımızda %11,2'i gıda, %9,6'u tekstil ve giyim, %9,2'u kimya, %9'i kauçuk ve plastik ürünler, %5,8'i ahşap ve kâğıt baskı ürünleri oluşturmaktadır.

Metalürji ve Metal sektöründe 2019 rakamlarına göre 67.311 firma faaliyet göstermekte ve bunların %99'u KOBİ niteliğindedir. Bu sektörde ihracat yapan firma sayısı ise 9.643'tür. 2021 Dünya ihracatında söz konusu sektörde İtalya, %3,6'lık payla 8. Sırada yer almaktadır. 2021 yılında sektörde İtalya'nın ihracatı 61,8 milyar avro, ithalatı ise 58,7 milyar avrodur. İhracatının %70'ini AB ülkeleri oluştururken, 2022 geçici verilerine göre ithalatında ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Çin, Fransa, İspanya ve Hollanda'dır. İhracat ve ithalat ürünlerinde ilk sırayı demir çelik ürünleri ve değerli metaller kaplamaktadır. İthalatta aynı zamanda bakır ve alüminyum ön plana çıkmaktadır.

İtalyan kimya sektörü ithalat ağırlıklı bir sektördür. 2020 verilerine göre sektörde yaklaşık 4 bin firma faaliyet göstermekte ve bunların neredeyse yarısı ihracatçı firmalardan oluşmaktadır. 2021 yılında bu sektördeki dünya ihracatında İtalya 1,5 oranındaki payla 16. Sırada yer almaktadır. 2021 yılında İtalya'nın sektördeki ihracat değeri 36,1 milyar avro, ithalatı ise 47,5 milyar avro değerindedir. Kimya ürünlerin en önemli hedef pazarları Almanya, Fransa, İspanya ve ABD'dir. Kimya sektöründe Türkiye, İtalya'nın en çok ihracat yaptığı 10. ülke konumundadır. En çok ithalat yapılan ülkeler ise Almanya, Çin, Fransa, Belçika ve Hollanda'dır. İhracat ürünlerinde en yüksek payı %22,9 ile plastik hammaddeler almakta daha sonra organik kimya ürünleri ve kozmetik ürünler gelmektedir. İthalatta da yine ilk sırayı %30'luk pay ile plastik hammaddeler alırken, bunu %27'lik pay ile organik kimya ürünler takip etmektedir.

Pandeminin genel olarak İtalyan ekonomisi ve özellikle de üretim sektörü üzerinde büyük bir etkisi olmuştur. 2020 yılında, sanayi endeksi değeri olarak bir önceki yıla göre %11,1 düşüş kaydetmiştir. Sektör düzeyinde, imalat şirketlerinin cirosu sermaye malları için %10,7 oranında ve ara mallar için %9,7, tüketim malları için %7,6 oranında düşüş yaşanmıştır. En olumsuz performans gösteren sektörler arasında metalürji de öne çıkmıştır. Metal ürünler, matbaacılık, makineler ve motorlu taşıtlarda, ciro %10'dan fazla düşmüştür. Dış talepte ise metal ürünlerde % 11'lik düşüş ve baskı için yaklaşık % 20 oranında düşüş yaşanmıştır. (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

2.5. Hizmetler

Gelişmiş ekonomilerin çoğunluğunda olduğu gibi İtalya'da da tarım, madencilik, imalat, kamu hizmetleri ve inşaat dışındaki toplam ekonomi olarak tanımlanan hizmet sektörü (veya üçüncül sektör-terzario) kendi büyümesini gerçekleştirmekte ancak diğer ülkelere göre iç pazara daha çok odaklanmış durumdadır.

İtalya'da en önemli hizmet sektörü faaliyetleri turizm, ticaret, insanlara ve işletmelere yönelik hizmetleri olup GSYİH'nin %74'ünü oluşturmaktadır. Özellikle turizm, İtalya'da doğal, kültürel ve çevresel birikimlerin zenginliği sayesinde en karlı faaliyetlerden birini temsil etmekte ve GSYİH'nin %12'sini oluşturmaktadır. İtalya Ticaret Odası verilerine göre 2022 yılı sonu itibariyle hizmetler sektöründe kayıtlı yaklaşık 2 milyon şirket bulunmaktadır.

Otelcilik, restoran işletmeciliği, seyahat acenteliği ve kiralama hizmetleri başta olmak üzere ulaştırma ve depoculuk, bilgi ve iletişim, bankacılık ve sigortacılık, gayrimenkul, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler, kamu ve savunma hizmetleri, eğitim, sanat, spor, eğlence gibi alanlarda faaliyet gösteren firma sayısı her geçen yıl artmaktadır.

2020'de Pandemi esnasında üretim faaliyetinin çöküşü ve sonrasında petrol fiyatlarındaki düşüş, sanayi ürünlerinin üretici fiyatlarında %4 oranında bir azalmaya sebep olmuş ve hizmetler sektörü toplamda %8 azalarak 1,221,5 milyar Euro'luk bir GSYİH kaydetmiştir. (2019 yılında 1,333,5 milyar avro). Öte yandan Sanayi %11,1, tarım %6,0 ve inşaat sektörü %6,3 oranlarında daralmıştır.

Özellikle konaklama ve restoran hizmetleri %36 katma değer kaybı ve %7,5 istihdam oranı ile ağır bir darbe almıştır. Hizmet sektörlerinde yaşanan en belirgin düşüşler: ticaret, ulaşım, oteller ve restoran hizmetlerinde (%-16); sanat, eğlence ve konut tipi eşya onarımında (%- 14,6); mesleki, bilimsel teknik, idari faaliyetlerde ve danışmanlık hizmetlerinde ise (-10.4%) olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılının ilk üç çeyreğinin gelirleri 2019 yılının aynı dönemine göre karşılaştırıldığında ise, pandemi sonrası dijital teknolojilerin kullanımının yoğunlaşmasında ve e-ticaret destekli faaliyetlerde güçlü bir toparlanma gözlemlenmiştir.

2021 yılında özellikle pandemi esnasında kısıtlamalardan en çok etkilenen turizmle ilgili faaliyetler olmak üzere tüm hizmet sektörlerinde gelirler artmıştır. Konaklama sektöründe %47,8, seyahat acentelerinde %29,5, hava taşımacılığında %13,8, restoran sektöründe %28,3 oranında artışlar kaydedilmiştir. Bu sektördeki toparlanmalar ise aynı zamanda danışmanlık ve insan kaynakları faaliyetlerini olumlu etkileyerek %26,8 oranında bir artışa sebep olmuştur. . (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

2.5.1. Madencilik

İtalya madencilik açısından kıt kaynakların söz konusu olduğu bir ülkedir. Maden ve minerallerin çıkarılması alanında kayıtlı firma sayısı 2010 yılında 5.000 iken 2022 yılı sonunda 3.747 olmuştur. Bu firmalardan izinli ve üretim yapanlar dikkate alındığında toplam sayı 1.760 civarındadır. Özellikle Po vadisinde ve Adriyatik Denizi açıklarında doğal gaz çıkarılması, ülkenin ana maden kaynağını oluştururken hem mevcut sahaların tükenmesi hem de kaynakların çıkarılmasını sınırlandıran katı çevresel düzenlemeler nedeniyle sürekli ve durdurulamaz bir düşüş içindedir. Ancak, bu minerallerin çıkarılıp üretimleri iç talep için yetersiz kalabilmektedir.

Verilerin açıklandığı son yıl olan 2018'de 4.518 izinli maden çıkartma sahası bulunmakta ve bunların 2.170'i üretim yapmaktadır. 2018 yılında üretim faaliyetine devam eden 2.094 taş ocağı bulunmakta ve

lisanslı 120 madenden ise sadece 76'sı maden çıkarma faaliyeti yürütmektedir. Doğal maden suları dahil olmak üzere, enerji dışı maden kaynaklarının ulusal düzeydeki miktarı 183,3 milyon ton olup, bunun %83'ü taş ocaklarından çıkarılan kireçtaşı, traverten, jips ve kum ve çakıl kaynaklardır. Eurostat verilerine göre İtalya, 2018'de enerji dışı minerallerin yurtiçinde çıkarılmasında AB'de önemli bir konum teyit ederek Almanya, Romanya, Fransa ve Polonya'dan sonra 5. Sırada gelmektedir.

Maden çıkarma işlemlerinin % 48,5'i Kuzey bölgelerinde yoğunlaşmıştır (83,1 milyon ton; +% 4,9), ardından Güney ve Adalar (55,9 milyon ton; -% 13,6) gelmektedir. Çıkarılan madenler çoğunlukla seramik, çimento marnı ve diğer endüstriyel madenlerdir. Enerji dışı maden kaynaklarının çıkarılma yoğunluğu ülke çapında %-1,4 azalmıştır. 2018 yılında ocaklardan elde edilen maden kaynakları 152,4 milyon tondur ve 2017'ye göre % -0,5 daha azdır. Maden kaynaklarının çıkarılması işlemleri %-11,1 azalmıştır. Doğal mineral suların çıkarılması işlemi +%1,7 artmıştır.

2018 yılında taş ocağı ve madenlerde (maden suları hariç) izinli ve üretim yapan işletme sayısı 1.760'tır. Bu işletmelerin %97,3'ü taş ocaklarında faaliyet göstermektedir. Bölgesel düzeyde, üretimde en fazla sayıda işletme Lombardiya 'da kayıtlıdır. (235). Daha sonra Toskana (212) ve Piedmont (170) bölgeleri gelmektedir. Madenlerde ise üretim yapan 47 firma bulunmaktadır. Bunlar Sardunya (12), Piedmont (9) ve Toskana (8) bölgelerinde bulunmaktadır. (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

2.5.2. Enerji

2020 yılında %9 küçülen İtalyan ekonomisi 2021 yılında diğer gelişmiş ülkelerle uyumlu olarak %6,7 oranında güçlü bir büyüme kaydetmiş ve 2022 yılında ise büyüme oranı %3,7 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında İmalat sektörünün toplam katma değeri hacim olarak %8,8 azalmış, enerji sektöründe ise %10'luk daha belirgin bir düşüş kaydedilmiştir. 2021 yılında ise imalat sektörü %6,5 artmış, enerji sektörü ise %4,9'luk daha az belirgin bir büyüme kaydetmiştir. 2022 yılı sonu itibariyle İtalya'da kayıtlı 13.715 enerji tedarik firması bulunmaktadır.

Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme tedarik sektörü 2021 yılında %2,4 artış kaydederken kok kömürü ve petrol rafinerisinden elde edilen ürünlerin imalat sektörü ise katma değer seviyesini iki kattan fazla artırarak %145,6 oranında olağanüstü bir artış kaydetmiştir. (1,1 milyar avro). Mutlak olarak cari fiyatlarla bu iki sektör 33,9 milyar avroluk bir katma değer üreterek GSYİH'ye %1,9 oranında bir katkı yapmıştır.

2019 yılında kullanılabilir brüt enerji açısından birincil enerji talebinin dağılımı doğal gazda %38,5, petrol ve petrol ürünlerinde %38,5, yenilenebilir ve biyom-sıvılarda %18,7, katı yakıtlarda %4,1 ve elektrikte %2,1 dir.2020 yılında bu oranlar doğal gazda %40,6, petrol ve petrol ürünlerinde %33,1, yenilenebilir ve biyom sıvılarda %20,2, katı yakıtlarda %3,3 ve elektrikte %1,9 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında ise kullanılabilir brüt enerji açısından birincil enerji talebi, bir önceki yıla göre yıllık %6,2 artışla 153.024 bin ton eşdeğer petrol (TEP/toe) olmuştur. Kullanılabilir brüt enerjinin %40,9'u doğal gaz, %32,9'u petrol ve petrol ürünleri, %19,5'i yenilenebilir ve biyo-sıvılardan, %3,6'ı katı yakıtlardan, %2,4'ü elektrikten ve %0,8'i yenilenemeyen atıklardan oluşmaktadır.

İtalya'nın enerjide dış kaynaklara bağımlılığı bulunmaktadır. Ülkenin dışa bağımlılık derecesinin bir göstergesi olan net ithalatın kullanılabilir brüt enerjiye oranı 2020 yılında %73,4 seviyesindeyken, bu oran 2021 yılında %74,9 seviyesine çıkmıştır.

2021'de nihai enerji tüketimi bir önceki yıla göre %11,4 artarak 114.781 bin TEP/toe olarak belirlenmiştir. İlgili artış özellikle ulaşımda %22,1, konutta +%8,2 ve sanayide +%6,7 olmak üzere tüm sektörlerde yaşanmıştır.

Elektrik talebi, 2020 yılında bir önceki yıla göre %5,6 düşüşle 301,7 TWh olarak gerçekleşmiştir. 2020'de ko-jenerasyon üretiminin payı 105,9 TWh'ye ve sadece elektrik üretim tesislerinin üretim payı ise 77,3 TWh'ye ulaşmıştır. 2021 yılında elektrik talebi ise bir öndeki yıla göre %5,5 artarak 317,6 TWh (geçici

veri) olarak gerçekleşmiş ancak pandemi öncesi seviyenin halen altında kalmıştır. Geleneksel termoelektrik kaynağı en büyük talebi karşılayan kaynak olmaya devam ederken, 2021'de rüzgâr kaynağı yaklaşık 21 TWh üretimle tarihi rekora ulaşmıştır. Enerjinin karbondan arındırılması bağlamında, 2020'de bio-metanın 99 milyon metreküplük üretim seviyesinden 2021 yılında 159 milyon metreküp seviyesine gelmesiyle gaz şebekesinin yenilenebilir enerjide bir vektör olarak kullanıldığı gözlemlenmektedir. LNG'nin taşımacılıkta bir yakıt olarak kullanılma oranının 2020 yılında 165 milyon metreküpten 2021 yılında 230 milyon metreküp seviyesine ulaşması da yine bu sürece katkı sağlamaktadır. 2021 yılının Haziran ayından itibaren elektrik fiyatları geometrik olarak artmaya başlayınca pandemi sonrası yavaşlayan ekonominin daha da yavaşlamaması amacıyla 2022 yılının ikinci çeyreği için, elektrik sektöründe hem haneler hem de mikro işletmeler için 16,5 kilovatın üzerindeki sistem masraflarının kaldırılması ve gaz arzında uygulanan masraf ve KDV'nin düşürülmesi öngörülmüştür.

2022 yılının ikinci yarısında doğalgazda yüksek fiyatlara maruz kalan İtalya, diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi gaz tüketimini azaltmıştır. Eurostat verilerine göre, AB'de doğal gaz tüketimi Ağustos 2022-Ocak 2023 döneminde, 2017-2022 yılının aynı dönemlerinin ortalamasına göre %19,3 azalmıştır. İtalya ise doğal gaz tüketimini Avrupa ortalamasının biraz altında, yaklaşık %19 seviyesinde azaltmıştır.

2021 yılında Doğalgaz enerjisinin %45'ini Rusya'dan alan İtalya, enerjide çeşitlendirme politikası kapsamında yenilenebilir santralleri kurulması için bürokratik prosedürlerin basitleştirilmesi, AB Komisyonu inisiyatifi olan Azerbaycan'dan başlayıp İtalya'nın Brindisi şehrine kadar gelen Güney Gaz Koridoru (SCP-TANAP-TAP), Cezayir'den başlayan ve Tunus üzerinden Sicilya'ya ulaşan TransMed boru hattı, Libya'nın batısından başlayıp Tunus üzerinden Sicilya'ya ulaşan GreenStream gibi tam dolu olmayan gaz boru hatlarından akışları artırmak ve henüz faaliyette olmayan, Türkmenistan'dan Azerbaycan'a ve Güney Gaz Koridoruna bağlanacak olan Trans Hazar Boru Hattı projesini takip etme gibi yaklaşımlar belirlemiştir. Enerji tedarikinde çeşitlendirme politikası kapsamında diğer bir alternatif olarak Amerika Birleşik Devletleri, Katar Angola ve Cezayir aracılığı ile sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımı ve bu kaynak ile elektrik enerjisi üretimi değerlendirilmekte ve 2023-24 kışına kadar Rusya'dan alınan doğal gazın sıfıra indirilmesi gündemdedir. Snam tarafından açıklanan verilere göre 2022 yılında İtalya'nın ithal ettiği doğal gazın %16'sı Rusya'dan (%61 oranında azaltarak) ve %34'ü ise Cezayir'den gelmiştir. Böylelikle, İtalya'nın en çok gaz ithal ettiği ülke, bir önceki yıla göre arzı yüzde 11 artan Cezayir olmuştur. Bunu %14,8 ile Azerbaycan ve %10 ile Kuzey Avrupa takip etmiştir (<https://www.today.it/attualita/da-dove-arriva-gas-italia-forniture-russia-gasdotti-mappa.html> ; https://dgsaie.mise.gov.it/pub/sen/relazioni/relazione_annuale_situazione_energetica_nazionale_da_ti_2021.pdf ; <https://formiche.net/2022/02/ucraina-gas-di-maio-algeria/>) . (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

3. DIŞ TİCARET

3.1. İtalya'nın Dış Ticareti (milyar dolar)

İtalya'nın ihracatına bakıldığında ağırlıklı olarak makine, nakliye ekipmanı, metal ve kimyasallar gibi orta düzey teknoloji gerektiren ürünlerin olduğu görülmektedir.

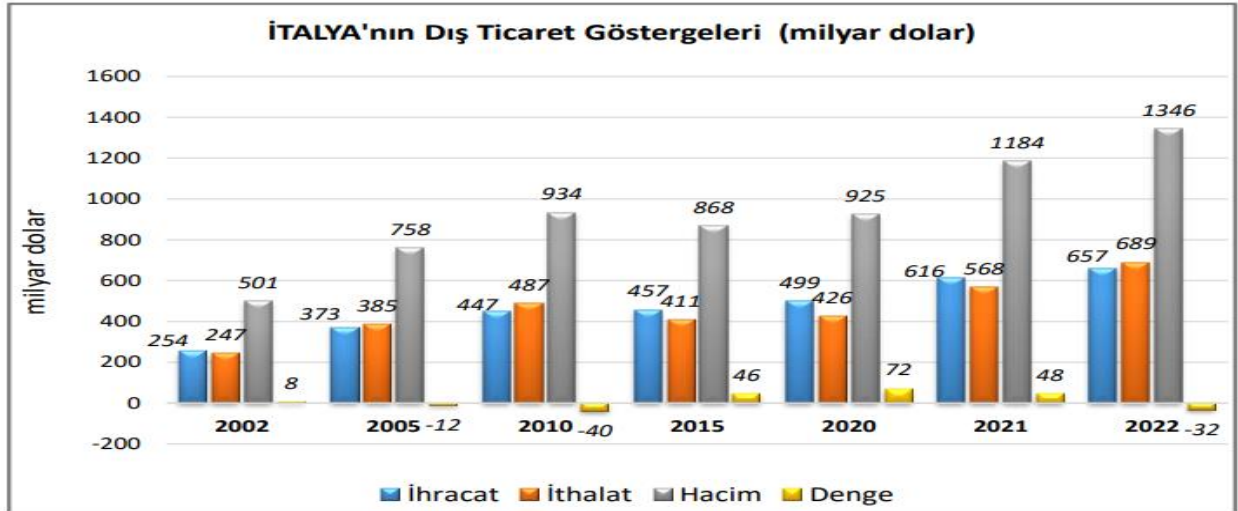
Bunun yanında, gıda ve içecek, tekstil, kıyafet, deri, ayakkabı, seramik gibi İtalyan küçük ve orta ölçekli işletmelerinin belkemiğini oluşturan emek yoğun ürünler de İtalya'nın ihracatında önemli yer tutmaktadır.

İtalya'nın ihracatında AB üyesi ülkelerinin payı 2001'den beri düşmekteyse de bu oran halen %50'nin üstündedir. Almanya, İtalya'nın ihracatında birinci sırada yer almaktadır.

Ülkenin ithalat kalemlerinin başında ise ham petrol, petrol yağları ve gazları, otomotiv ve oto yan sanayi ürünleri, kimyasallar, ilaçlar, mineraller ve demir dışı metaller, makineler ve ekipmanları gelmektedir.

İtalya'nın ithalatında AB ülkelerinin payı %60 civarındadır. Almanya İtalya'nın ithalatında da birinci sırada yer almaktadır.

Tablo 2: İtalya'nın Dış Ticareti (milyar dolar)

Kaynak: Trademap

3.2. İtalya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1000 dolar)

Tablo 3: İtalya'nın İhracatında Başlıca Ürünler

Sıra	GTİP	Ürünler	2020	2021	2022
	'TOTAL	All products	498.803.832	615.910.260	700.314.893
1	'84	Makineler, mekanik aletler, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	91.235.635	108.719.127	113.038.536
2	'30	Eczacılıkla ilgili ürünler	36.068.950	36.715.910	50.880.406
3	'87	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	38.333.384	45.778.485	48.009.764
4	'85	Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları; ses kaydediciler ve çoğaltıcılar, televizyon	31.122.763	38.197.345	43.632.677
5	'27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler; mineral _ . .	10.181.647	18.338.887	33.432.323
6	'39	Plastikler ve bunlardan eşya	20.529.668	26.509.457	28.771.536
7	'73	Demir veya çelikten eşyalar	16.599.363	21.471.198	24.186.229
8	'72	Demir ve çelik	11.089.670	19.184.703	22.206.530
9	'71	Doğal veya kültür incileri, değerli veya yarı değerli taşlar, değerli metaller, kaplama metaller . . .	17.422.711	20.817.563	21.341.299
10	'94	Mobilya; yatak takımları, şilteler, şilte destekleri, minderler ve benzeri doldurulmuş mefruşat; . . .	12.653.666	15.874.595	17.171.077
11	'90	Optik, fotoğrafik, sinematografik, ölçüm, kontrol, hassas, tıbbi veya cerrahi . . .	12.061.126	15.655.386	16.985.461
12	'62	Örme veya tığ işi olmayan giyim eşyası ve giyim aksesuarları	11.756.827	13.899.035	16.050.543
13	'64	ayakkabı, tozluk ve benzerleri; bu tür makalelerin bölümleri	10.661.614	13.120.349	15.175.146
14	'22	İçecekler, alkollü içkiler ve sirke	10.911.082	12.791.020	13.567.437
15	'42	Deri eşya; saraçlık ve koşum takımı; seyahat eşyaları, el çantaları ve benzeri kaplar; makaleler _ . .	9.608.384	12.239.795	13.391.207

Kaynak: Trademap

3.3. İtalya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1000 dolar)

Tablo 4: İtalya'nın İthalatında Başlıca Ürünler

Sıra	GTİP	Ürünler	2020	2021	2022
	Toplam	Tüm Ürünler	426.475.840	568.202.425	743.030.053
1	'27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler; mineral ...	35.762.960	75.604.146	163.148.396
2	'84	Makineler, mekanik aletler, nükleer reaktörler, kazanlar; bunların parçaları	43.750.924	54.691.948	61.960.194
3	'85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, television ...	36.364.995	47.720.292	56.693.259
4	'87	Demiryolu veya tramvay vagonları dışındaki araçlar ve bunların parça ve aksesuarları	38.378.023	45.335.201	49.822.987
5	'30	Eczacılıkla ilgili ürünler	28.544.856	30.829.218	37.117.236
6	'72	Demir ve çelik	14.855.335	28.486.680	34.325.475
7	'39	Plastikler ve bunlardan eşya	18.856.764	27.435.468	31.791.959
8	'29	Organik kimyasallar	16.621.727	19.133.958	24.606.629
9	'71	Doğal veya kültür incileri, değerli veya yarı değerli taşlar, değerli metaller, kaplama metaller	17.373.314	19.030.498	19.142.818
10	'90	Optik, fotoğrafik, sinematografik, ölçüm, kontrol, hassas, tıbbi veya cerrahi	13.223.597	15.368.448	15.974.324
11	'76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	5.298.038	8.208.363	11.499.605
12	'38	Çeşitli kimyasal ürünler	7.456.090	9.418.681	11.377.340
13	'74	Bakır ve bakırdan eşya	5.961.402	10.693.169	11.375.719
14	'61	Giyim eşyası ve giyim aksesuarları, örülmüş	6.906.848	8.556.080	11.244.529
15	'62	Örme veya tığ işi olmayan giyim eşyası ve giyim aksesuarları	7.504.374	7.734.167	10.106.667

Kaynak: Trademap

4.BAŞLICA ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET

4.1. Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracat (1000 dolar)

Tablo 5: Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracat

Sıra	Ülkeler	2020	2021	2022
	Toplam İhracat	498.803.832	615.910.260	700.314.893
1	Germany	64.060.377	79.761.126	86.759.812
2	United States of America	48.473.451	58.372.634	73.120.873
3	France	51.620.364	63.232.887	69.896.357
4	Spain	23.816.488	30.989.531	35.774.769
5	Switzerland	28.826.910	32.226.687	34.597.158
6	United Kingdom	25.777.808	27.694.255	30.604.783
7	Belgium	17.052.555	21.367.503	25.608.022
8	Poland	15.031.580	19.448.538	21.727.247
9	Netherlands	13.025.041	18.023.075	20.883.759
10	China	14.678.167	18.518.366	18.592.412
11	Austria	10.600.661	13.719.083	16.036.474
12	Türkiye	8.812.585	11.263.704	15.157.612
13	Romania	8.012.505	10.065.727	10.849.183
14	Czech Republic	6.696.705	8.602.154	9.560.543
15	Japan	8.129.701	8.929.576	9.048.043

Kaynak: Trademap, İtalya Verileri

4.2. Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalat (1000 dolar)

Tablo 6: Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalat

Sıra	İhracatçılar	2020	2021	2022
	Toplam İthalat	426.475.840	568.202.425	743.030.053
1	Almanya	70.023.566	91.042.401	102.136.460
2	Çin	36.842.102	45.626.710	65.844.507
3	Fransa	35.737.238	46.207.856	54.587.204
4	Hollanda	25.470.728	33.147.095	41.251.384
5	İspanya	23.303.416	30.110.945	34.363.844
6	Rusya	10.336.950	22.052.574	30.718.451
7	Belçika	20.792.046	24.847.907	28.709.151
8	ABD	16.883.158	18.692.044	28.701.306
9	Azerbaycan	3.677.616	10.899.378	23.297.393
10	Cezayir	3.588.599	7.316.884	21.530.717
11	İsviçre	11.098.577	13.224.187	21.033.922
12	Polonya	10.944.181	14.802.480	16.062.420
13	Avusturya	9.749.986	13.168.449	15.942.363
14	Türkiye	8.517.828	11.647.884	13.774.786
15	Libya	1.970.301	7.470.057	11.717.862

Kaynak: Trademap, İtalya Verileri

4.3. İtalya'nın Dış Ticaret Politikası

1 Ocak 1958 tarihinden bu yana Avrupa Birliği (AB) üyesi olan İtalya, AB ortak ticaret politikasını benimsemiş ve AB'nin ortak gümrük tarifesini uygulamaya koymuştur. Buna bağlı olarak AB ve AB Gümrük Birliği üyesi ülkelerden İtalya'ya yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. AB dışı ülkelere ithal edilen ürünler için AB'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. AB'ye üye ülkelere yapılan ithalatta izin ve miktar sınırlaması yoktur. (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

İthalat Rejimi

AB dışı ülkelere yapılan sanayi ürünleri ithalatında bazı istisnaların haricinde İtalya serbest ticaret politikasını izlemektedir. Bu istisnalardan biri, bazı ülkelere daha önceden belirlenmiş ürünlerin ithalatında miktar kısıtlamaları ve kontrol önlemleri uygulanmasını içermektedir. Bu tür kısıtlamalara konu olan ürünler arasında tekstil ürünleri, eldiven, ayakkabı, porselen, cam ve seramik mamuller, çelikten mamul ürünler, oyuncaklar, bazı kimyasal ürünler yer almaktadır. Diğer taraftan uyuşturucular, ateşli silahlar, patlayıcılar ve cephanes gibi bazı maddelerin ithalatı özel lisanslara tabidir.

Kesin ithalat, malları etkileyen tüm gümrük vergilerinin ödenmesini içerir ve operatörün AB dışı bir ülkeden gelen malları herhangi bir gümrük veya vergi bağından serbest bırakmasına izin verir. Serbest dolaşım rejimi ile AB dışı mallar, Birlik statüsüne sahiptir. Bu rejim, Avrupa Birliği'ne girişte yapılan bir giriş beyanını gerektirir.

İthalatta Gümrük operasyonu aşağıdaki faaliyetleri içerir:

- Ticari politika önlemlerinin uygulanması (ithalat lisanslarının doğrulanması, yasakların olmaması, kotaların varlığı ve kapasitesi vb.),

- Malların ithalatı için gerekli diğer formalitelerin tamamlanması (sıhhi, bitki sağlığı kontrolleri vb.),
- Topluluk mevzuatına göre yasal olarak ödenmesi gereken vergilerin uygulanması,
- Mallar ayrıca, ulusal mevzuatta öngörülen iç vergilendirmenin yerine getirilmesiyle ulusal topraklarında tüketime yönelik ise, ithal edilebilirler.

Üçüncü ülkelerden İtalya'ya ithal edilen ürünleri kontrol etmekle görevli yetkili makam Ekonomi ve Maliye Bakanlığı nezdindeki Gümrük ve Tekel Kurumu'dur:

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (Customs and Monopolies Agency)

Adres: Via M. Carucci, 71 I-00143 Roma

Tel: (+39) 06 50241

Link: <https://www.agenziadoganemonopoli.gov.it/portale/>

İhracat Rejimi

Gerek tarım gerekse sanayi ürünlerinin AB dışı ülkelere ihracatında da tamamen serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın AB'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur.

Eşyanın ihracat prosedürüne tabi tutulması, Topluluk gümrük bölgesini terk etmek zorunda kaldıkları durumlarda zorunludur. İhracatçı, malları ve ilgili ihracat beyannamesini ve özel izinler veya lisanslar talep edildiğinde, AB 2015/2447-221. madde uyarınca "ihracat" gümrük idaresine ibraz etmelidir. İhracatçının yerleşik olduğu veya malların ihracat için paketlenildiği veya yüklendiği yerin yetkili gümrük idaresi yetkili gümrük idaresidir.

Gümrük beyannamesi, ihracat gümrük idaresine, AIDA Ajansının BT sisteminin belirli işlevleri kullanılarak elektronik formatta gönderilmelidir. AB sistemi ECS (İhracat Kontrol Sistemi), ihracatın gümrük ofisleri ile çıkış yapan ulusal ve Birlik gümrük ofisleri arasındaki veri alışverişini yönetir.

Temmuz 2007'den itibaren başlatılan İKS'nin 1. aşaması, ihracat gümrük işlemlerinin kontrolünü sağlamanın yanı sıra, malların hem gümrük hem de vergi için Birliğin gümrük bölgesinden çıkışını onaylayan birincil araç olma amacına sahiptir. 1 Temmuz 2011'de başlayan İKS'nin 2. aşaması, Birlik gümrük düzenlemelerinin "güvenlik" ile ilgili olarak gerektirdiği uyumu sağlar.

İhracat gümrük idaresi verilen beyannameyi kabul eder ve vergi ve güvenlik amaçlı risk analizini yapar. Prosedüre bir MRN (Hareket Referans Numarası) referans numarası atanır. İşlemler yapıldıktan sonra, İhracat Ofisi eşyayı, gümrük bölgesinden ihracat beyannamesi kabul edildiğindeki koşullarla çıktığı sürece ihracat için serbest bırakır. Aynı ofis, İhracat Refakat Belgesini (AED) de operatöre teslim eder (<https://www.agenziadoganemonopoli.gov.it/portale/en/web/guest/dogane/operatore/regimi-e-istitutidoganali/i-regimi-doganali/esportazione-1>) .

4.4. Gümrük Tarifeleri

Avrupa Birliği tarafından hazırlanan, üye ülkelere yapılacak ihracatta ürün bazında, ülkelere göre uygulanan vergi ve tarifelerin en güncel biçimde yayınlandığı web sitesidir. 19 ayrı dilde yayın

yapmaktadır. Avrupa Birliği Ticaret Web sayfasına, http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en&redirectionDate=20101130 adresinden ulaşılabilir.

5. EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLER

Ülkemizde 1.500'ü aşkın İtalyan sermayeli şirket faaliyet göstermektedir.

İtalya'dan 2002-2019 döneminde ülkemize toplam 3,7 milyar Dolar yatırım yapılmıştır. Aynı dönemde Türk sermayeli firmaların İtalya'ya gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların toplamı 467 milyon ABD Doları olmuştur.

2022 yılında ülkemizi 309.511 İtalyan turist ziyaret etmiştir.

Ticari ve Ekonomik Nitelikli Anlaşmalar

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi
Uluslararası Karayolu Taşımacılığına İlişkin Anlaşma	30.06.1971
Ekonomik, Endüstriyel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması	16.12.1976
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	27.07.1990
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	22.03.1995

Türkiye'nin İtalya ile Dış Ticareti - 1000 USD (\$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2018	9.560.597	10.155.669	19.716.266	-595.072
2019	9.754.698	9.350.999	19.105.697	403.699
2020	8.082.942	9.201.429	17.284.371	-1.118.487
2021	11.474.990	11.563.790	23.038.780	-88.800
2022	12.353.974	14.083.454	26.437.428	-1.729.480

(Kaynak: Trademap)

5.1. Yatırımlar, Yabancı Sermaye ve Mevzuatı

İtalya'da Yatırım Yolları Nelerdir?

Şirket kurmak, İtalya dışında ikamet eden gerçek ve tüzel kişiler tarafından mevcut kurulu İtalyan şirketlere sermayedar olmak, bu şirketler ile ortaklık yapmak mümkün olduğu gibi tamamı yabancı sermayeli şirket oluşturulabilmesi de mümkündür. Yabancıların İtalya'da ortaklık ve şirket kurması ya da şube veya temsilcilik ofisi açması hakkında yasal herhangi bir engel söz konusu değildir.

İtalya'da en sık görülen şirket yapıları; Limited Şirket, Basite İndirgenmiş Limited Şirket ve Anonim Şirkettir.

İtalya'da yabancı yatırımcılar tarafından en fazla kurulan ticari yapılar, ortakların

sorumluluklarının payları ile sınırlı olduğu Limited Şirketlerdir. Limited şirketlerin yanı sıra, şube ve temsilcilik şeklindeki ticari yapılar da, ana firmanın yurt dışındaki yerel birimleri olarak kabul edilip Kurumlar Vergisi ve KDV gibi mali yüklerden muaf tutulduğundan tercih edilen yatırım çeşitleri olarak karşımıza çıkmaktadır. İtalya’da iki tip limited şirket kurulabilmektedir.

Organizasyon esnekliği ve sınırlı sorumluluk dolayısıyla limited şirket, İtalya’da en yaygın tercih edilen şirket türlerinden biridir. Limited şirket yapısında, şirket ortakları, şirket adına ve hesabına hareket etseler dahi şirket yükümlülüklerinden ve borçlarından kişisel olarak sorumlu bulunmamaktadırlar. Limited şirket kuruluşu için, şirket ana sözleşmesinin noter tarafından hazırlanarak, Ticaret Odası’na bildirilmesi gerekmektedir.

Klasik anlamdaki limited şirket yapısında, gerekli olan en az sermaye tutarı 1 Euro’dur. Eğer sermaye tutarı 10.000 Euro ve üzeri oluşuyorsa, şirket sözleşmesindeki kayıtlı sermayenin %25’i, şirket ana sözleşmesinin ortaklar tarafından imzalanması sürecinde şirket yöneticilerine geri ödenmesi gerekmektedir. Sermaye tutarının 10.000 Euro’dan daha az olması durumunda halinde, kayıtlı sermaye sadece nakit olarak ve tamamı ana sözleşmenin onaylanması aşamasında ödenmesi gerekmektedir.

İtalya’da girişimciliği desteklemek üzere uygulamaya konulan basite indirgenmiş limited şirket kuruluşunda ise, kuruluş sözleşmesinin noter tarafından yapılması istenmektedir. Şirket kuruluş sözleşmesi, matbu bir modele göre noter tarafından hazırlanmaktadır. Basite indirgenmiş limited şirket, 35 yaş altındaki genç girişimciler tarafından kurulabilmekte olup tüzel kişiler tarafından kurulabilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Diğer bir sermaye şirketi türü olan Anonim Şirket kuruluşu da klasik anlamdaki limited şirket kuruluşuna benzer bir kuruluş süreci gerçekleştirmektedir. Anonim şirket için gerekli minimum sermaye tutarı, 50,000 Euro olarak belirlenmiştir. Gerek Limited Şirket ve gerekse de Anonim Şirket kuruluşları birbirine benzer nitelikte olup iki türdeki şirketin kuruluşunun da noter tarafından hazırlanan ana sözleşmenin imzalanması ve ticaret odasına kayıt amacıyla bildirilmesi ile sağlanabilmektedir.

İtalya’da Şirket Kurmak ve Ticaret Fırsatları Nelerdir?

İtalya’da yabancı yatırımcılar tarafından en yaygın olarak oluşturulan ticari yapılar ortakların sorumluluklarının payları ile sınırlı olduğu Limited Şirketlerdir. Limited şirketlerin yanında ek olarak şube ve temsilcilik şeklindeki ticari yapılar da, ana firmanın yurt dışındaki yerel birimleri olarak kabul edildiğinden ve Kurumlar Vergisi ve KDV gibi mali yüklerden muaf olarak faaliyetlerini sürdürebilirliklerinden uluslararası girişimciler tarafından sürekli olarak tercih edilmektedir.

İtalya’ya Şirket Kurmanın Sektörlere Göre Dağılımı Nasıldır?

- Limited şirket: Borsaya kote olması nedeniyle önemli sermaye yatırımları için en uygun olan şirket türüdür. Bu tür bir şirket, tüm hissedarların sınırlı sorumluluğu ve sermayenin hisselerle bölünmesi ile karakterize edilir. Başlangıçtaki asgari sermaye tutarı 50.000 €'dur. Geleneksel yönetim modelinde, yöneticiler şirketi yönetme görevine sahiptir. Yönetimsel yeterlilik, tek bir direktöre veya bir yönetim kuruluna verilebilir.
- Denetimle ilgili olarak Denetim Kurulu denetim firması veya denetçi atanması zorunlu olarak belirlenmiştir.
- Hisselerle sınırlı ortaklıklar: Bu şirkette yönetim yetkisi, şirket yükümlülükleri için sınırsız sorumluluğu bulunan yöneticilere aittir. Biri kişisel ve birleşik sorumluluğa sahip, diğeri ise sorumluluğu katkılarıyla sınırlı olan yönetime dahil olmayan iki tür ortak bulunur.

- Özel limited şirket: Hisseler bakımından limited şirketlerden daha küçük işletmeler için bir şirkettir. Ortaklar, şirket yükümlülüklerinden kişisel olarak sorumlu bulunmamaktadırlar. Asgari sermaye 10.000 €'dur ve şirket noter tarafından kurulmalıdır. Asgari 1 € sermaye ile kurulabilen, kuruluş masrafı olmaksızın, ancak şirketin önceden belirlenmiş kuruluş ve yönetim sözleşmesi sadece hissedarlara göre belirlenen Srls adında özel bir limited şirket vardır.

İtalya 'ya Şirket Kurmanın Avantajları Nelerdir?

- Avrupa'daki stratejik konumdan ötürü uluslararası lojistik kolay ve daha az maaliyetlidir.
- İtalya'daki yatırım kültürü zengindir ve yatırım yapma eğilimleri çoğu ülkeye göre daha yüksektir.
- İtalya'da yatırımlara yönelik potansiyel bir pazar durumu söz konusudur.
- İtalya'da teknoloji ve inovasyona yönelik benimsenlik bulunmaktadır.

İtalya'ya Şirket Kurmanın Nedenleri

İtalya, ekonomik kriz karşısında olağanüstü bir direnç göstererek ülke ekonomisini ayakta tutmayı başarabilen bir ülkedir. Hükümet tarafından başlatılan yapısal reform programı sayesinde, İtalya'nın yabancı yatırımlar için daha da cazip bir ülke haline getirilmesi amaçlanmaktadır. İtalya, dünyanın sekizinci büyük ekonomisine sahip olup, Avrupa'nın ise en büyük ikinci üreticisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Otomotiv, moda, tasarım ve gıda/tarım gibi birçok kilit sektörde benzersiz bir know-how sunmakla birlikte, nörobilim, robot bilimi, yüksek teknoloji arkeoloji gibi çok sayıda bilim dalında da öncü ülke konumundadır.

İtalyan Hükümeti'nin ülkeye yönelik yabancı yatırımları teşvik etmek amacıyla yürüttüğü çalışmalar içinde İtalya'ya Yatırım programı yer almaktadır. Söz konusu programın dünya çapındaki ilk tanıtımı, 2015'te önce İstanbul'da, daha sonra da Ankara ve İzmir'de gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, potansiyel yatırımcılar ile bir araya gelerek onların ihtiyaçlarını belirlemek ve yatırımları sırasında onlara yardımcı olabilmek amacıyla İtalyan Ticaret Merkezi'nin İstanbul Temsilciliği bünyesinde yabancı yatırımları destek ofisi bu amaçla hizmete girmiştir. Tüm bu çaba ve girişimler sayesinde, Türk yatırımcıların İtalya'ya olan ilgisi artmış olup, bu ilginin artarak devam edeceği düşünülmektedir. Bu ilgilere doğrultusunda İtalya'da şirket kurmak oldukça kazançlı bir hale gelmiştir. (Kaynak: Ods Danışmanlık)

5.2. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

İtalya'da sadece iki adet serbest ticaret bölgesi bulunmaktadır. Bunlar Venedik Limanı ve Trieste Limanı'dır.

5.3. Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Dünya Bankası tarafından son yayınlanan 2020 yılı "Doing Business" raporuna göre 60,5 milyon nüfusu ve kişi başına düşen 35 bin ABD doları milli geliriyle İtalya, dünya ülkeleri sıralamasında iş yapma kolaylığı sıralamasında 58'inci; iş kurma sıralamasında 98'inci; inşaat ruhsatları/izinleri sıralamasında 97'inci; mülk edinme sıralamasında 26'inci; krediye erişim sıralamasında 119'uncu; azınlık yatırımcılarının korunması sıralamasında 51'inci; vergi ödeme sıralamasında 128'inci; sınır ötesi ticaret sıralamasında 1'inci; sözleşmeleri yürürlüğe koyma sıralamasında 122'inci; elektrik bağlatma sıralamasında 38'inci; ödeme sıkıntılarının çözümünde 21'inci sırada yer alan bir ekonomidir.

İtalya yabancı yatırımcılar için cazip bir pazar olmanın yanı sıra, bürokratik süreçlerin yavaşlığı ve karmaşıklığı, vergi kolaylıklarının yetersizliği, işgücü maliyetlerinin yüksek oluşu nedeniyle bazı zorluklar ile karşılaşılabilir. İtalyan Mevzuatı uyarınca yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler tarafından %100 yabancı sermayeli şirket kurmak mümkündür. Yabancıların aynı zamanda mevcut İtalyan firmalarına ortak olmak ya da birlikte ortaklık kurma imkânı da bulunmaktadır. Dolayısıyla, gerekli hukuki

prosedürlerin tamamlanması halinde, yabancıların İtalya’da ortaklık ve/veya şirket kurması ya da şube ve temsilcilik ofisi kurmaları önünde herhangi bir engel yoktur.

İtalya’da anonim şirket, limited şirket ve basitleştirilmiş limited şirket kurmak mümkündür. Söz konusu şirket türlerine ilişkin detaylı bilgi aşağıda yer alan tabloda sunulmaktadır.

Şirket Türü	Hissedar Sayısı	Asgari Sermaye	Yükümlülükler
Anonim Şirket (Società Per Azioni/S.p.a)	Asgari 1	50.000 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı
Limited Şirket (Società Responsabilità Limitata/ S.r.l.)	Asgari 1	10.000 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı
Basitleştirmiş Limited Şirket (Società Responsabilità Limitata Semplificata/S.r.l.S)	Asgari 1	1 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı

Kaynak: <https://www.ice.it/en/invest/starting-business-italy-2>

Organizasyonel esnekliği ve sınırlı sorumluluk dolayısıyla limited şirket, İtalya’da en fazla tercih edilen şirket türüdür. Geçmişte daha çok küçük şirketler limited şirket şeklinde kurulurken, günümüzde büyük ve aktif işletmeler de limited şirket olarak kurulabilmektedir. Limited şirket yapılanmasında, şirket ortakları, şirket adına ve hesabına hareket etseler dahi şirket yükümlülüklerinden kişisel olarak sorumlu tutulamamaktadır.

2012 yılında benimsenen “Cresci Italia” başlıklı Kararname kapsamında yapılan yeni düzenlemeler çerçevesinde, İtalya’da iki tip limited şirket kurulabilmektedir. Klasik anlamdaki limited şirket, yani S.R.L ve basite indirgenmiş limited şirket yani S.R.L.S (S.R.L semplificata). Medeni Kanunu'nun 2463 inci maddesi kapsamında düzenlenen klasik anlamdaki limited şirket (S.r.l) yapısında, minimum kayıtlı ve fiilen yatırılmış sermaye arasında ayırım bulunmaktadır. Yeni kurulacak bir limited şirket için, gerekli minimum sermaye tutarı 1 avrodur. Eğer sermaye tutarı 10.000 avro ve üzeri ise, şirket sözleşmesindeki kayıtlı sermayenin %25’i şirket ana sözleşmesinin ortaklar tarafından imzalanması ile birlikte ödenmelidir. Eğer sermaye tutarı 1 avro ile 10.000 avro arasında ise, kayıtlı sermaye sadece nakit olarak ve tümüyle ana sözleşmenin onay safhasında ödenmelidir.

Medeni Kanunu’nun 2463-Bis maddesi çerçevesinde ise, girişimciliği desteklemek üzere uygulamaya konulan basite indirgenmiş limited şirket (S.R.L.S) kuruluşu düzenlenmektedir. Buna göre, kuruluş sözleşmesinin noter tarafından yapılması gerekmemektedir. Şirket kuruluş sözleşmesi, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Ekonomik Kalkınma Bakanlıkları tarafından belirlenmiş standart bir modele göre gerçekleştirilmekte olup, bunun dışına çıkılamamaktadır. Basite indirgenmiş limited şirket, 35 yaş altındaki genç girişimciler tarafından kurulabilmektedir. Bu şirketlerin klasik limited şirketten temel farkı ise, kuruluş maliyetleridir. Kuruluş sermayesi basite indirgenmiş limited şirketlerde de 1 avrodur. Ancak, klasik türdeki limited şirketten farklı olarak, kayıtlı sermaye tutarı minimum 1 avro, maksimum 9.999 avro olabilmektedir. Sermaye nakit olarak ve tümüyle şirket kuruluşu esnasında ödenmelidir. Şirket ortakları sadece gerçek kişiler olabilmekte, tüzel kişilikler ise şirkete ortak olamamaktadır. Bu tür limited şirketler tek ortaklı da kurulabilmektedir. Diğer yandan, Kanun tarafından belirlenmiş standart bir model çerçevesinde noter tarafından hazırlanan ana sözleşme için, bu hizmet karşılığında noter tarafından bir ücret alınmamaktadır.

Şirket Kurma Prosedürleri

İtalya’da yabancıların şirket kurması için gerekli belgeler arasında Vergi Numarası ve dolayısıyla çalışma ve oturma izninin alınması zorunluluğu bulunmakta bu belgelerin sağlanamadığı durumlarda ülkemizde yerleşik kişilerin bu yöndeki girişimlerinden müspet sonuçlar elde edilememektedir. Bu nedenle, daha çok bir İtalyan firması ya da ülkede yerleşik müteşebbisler ile ortaklık kurulması suretiyle yapılan yatırımlar tercih edilmektedir.

Şirketin kuruluşundaki maliyet avantajlarının bulunması ile basite indirmemiş limited şirketlerin bazı kısıtlayıcı noktaları bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi, yukarıda belirtildiği üzere şirketin ana sözleşmesinin standart bir model olması ve bunun dışına çıkılamaması nedeniyle, yönetsel elastikiyetin bu şirketlerde daha düşük olmasıdır. Bir diğeri, bu şirketlerin ana sermayesinin yükseltileme limiti 9,999 avro olduğundan, şirketin büyüme hedefi doğrultusunda ilave edinilecek mal ve teçhizatların olması halinde, kayıtlı sermaye yetersiz kalacağından bu şirketler işlevselliğini yitirebilmektedir.

Gerek klasik anlamda gerekse basite indirgenmiş limited şirket kuruluşunda, öncelikle, “vergi numarası” (codice fiscale) alınması gerekmektedir. Vergi numarası, geçerli bir vize veya İtalya’da ikametgah belirtilmeden Türkiye’deki İtalyan Konsolosluklarından alınabilmektedir. Geçerli pasaport ve kimlik ile bizzat başvurulması yeterlidir. Başvuru yapıldıktan sonra, vergi numarası hemen çıkarılabilmektedir. Vergi numarası almanın diğeri bir yolu, İtalya’da işlemleri takip edecek bir kişiye vekaletname verilmesidir. Vekalet verilen kişi, İtalya’daki Maliye Ofislerinden (Agenzia dell’Entrate) vekil eden kişi adına vergi numarası talep edebilmekte olup ancak bu durumda, vekil eden kişinin başvuru sırasında geçerli bir vizesi bulunması gerekmektedir. Şirket kuruluşunda, şirket ana sözleşmesi noter tarafından hazırlanarak, yine noter tarafından Bölge Ticaret Odası bünyesinde yer alan Şirket Kayıt Birimine bildirilmektedir.

Şirket kurulumu için notere sunulması gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

- Tüm ortak ve yöneticilerin kimlikleri,
- Ortakların vergi numaraları (codice fiscale),
- Ortakların şirket kuruluş akdinde hazır bulunması veya temsili bir vekaletname vermiş olmaları,
- Şirket unvanı,
- Şirket adresi,
- Sermaye miktarının ödenmiş olması,
- Şirket yöneticisinin bu görevi kabul ettiğine dair imzalı beyanı,
- Şirket ana sözleşmesi (italyanca)

Şirket sözleşmesinin noter huzurunda imzalanması ile birlikte şirket kurulmuş sayılmaktadır. Ardından şirketin sicile kaydı gerekmektedir. Sicile kaydedilmesi sonrasında, şirket yasal mevcudiyete kavuşmaktadır. Diğeri taraftan 21 Kasım 2021 tarihinde yapılan yeni düzenlemeye göre, merkezi İtalya’da bulunan ve sermayesi nakit olarak ödenmiş limited şirketler (S.r.l.) ile basitleştirilmiş limited

şirketlerin (S.r.l.s.) kuruluş sözleşmesi, Noter tarafından, sözleşme taraflarının video konferansa katılımıyla, elektronik ortamda kabul edilebilecektir. Yeni mevzuatın 2. maddesi uyarınca, “online” limited şirket kurulması için gerekli ön koşulların mevcut olması gereklidir. Mevzuatın uygulanabilirliği açısından, şirket kuruluş sözleşmesi münhasıran İtalya merkezli limited şirketlere ve basitleştirilmiş limited şirketlere atıfta bulunmaktadır. Diğer bir yenilik ise, Noter tarafından oluşturulacak bir cari hesaba ödenmiş sermayenin nakit para şeklinde yatırılmasıyla “online” limited şirket kurmak mümkün olabilmesidir. Kararname, bilişim araçlarının kullanımını destekliyor olsa da, Noterlerin şirket kuruluş aşamasındaki önemli rolü devam etmektedir.

Söz konusu kararnamenin 2. maddesi uyarınca, şirket kuruluş sözleşmesi, Ulusal Noterler Konseyi tarafından hazırlanan ve yönetilen elektronik platform tarafından yönetilecektir. Bu kapsamda:

- Kimlik doğrulaması,
- Dijital imza hamilinin doğrulanması,
- Dijital imza hamili tarafından imzalan belge ve sertifikaların geçerliliğinin doğrulanması ve tasdik edilmesi,
- Video konferasanta taraflar tarafından ortaya konulan iradenin izlenmesi,
- İmzalanacak sözleşmenin görüntülenmesi,
- Sözleşmenin saklanması,
- Her türlü faaliyetin izlenebilirliği/takibi,
- Özel bir dijital imzanın taraflara verilmesi gerçekleşecektir

Ticaret sicil kaydı, faaliyette bulunulacak bölgenin Ticaret Odasıyla düzenlenmektedir ve her şirket bağlı bulunduğu ticaret odasından bir sicil numarası almak zorundadır.

Ticaret Odası tarafından talep edilen belgeler ise:

- Şirket sözleşmesi, (adres ve sermaye gibi detayları içerecek şekilde),
- Kayıtlı ve ödenmiş sermaye miktarı,
- Yöneticilerin isim ve kişisel bilgileri,
- Her yöneticiye verilen sorumluluklar,
- Her limited şirket için (S.p.A. or S.r.l.) mali durum belgesini Ticaret Odası bünyesindeki şirket siciline vermek zorundadır.
- Mali durum belgesi İtalyanca düzenlenmesi ve aşağıdaki bilgileri içermek zorundadır.
- Kar ve zarar hesabı,
- Bilanço,

- İstenildiği takdirde yönetici ve bağımsız denetici raporlarıdır.

Diğer taraftan, şirket kurma süreçlerine 2023 yılı itibarıyla bir takım kolaylaştırıcı uygulamalar getirilmiştir (<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/10/21/22G00162/sg> ; <https://www.partitaiva.it/costituzione-telematica-srl/> ; <https://www.partitaiva.it/srl-online/>). 21/10/2022 tarihli ve 247 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren sermayesi nakit olarak ödenmiş İtalya merkezli limited şirketlerin kuruluş sözleşmeleri modellerinin tanımına ilişkin Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı'nın 26 Temmuz 2022 tarihli ve 155 sayılı Yönetmeliği uyarınca (bu yönetmelik 08 Kasım 2021 tarihli ve 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2.maddesinin 3.paragrafının aktive etmektedir), İtalya'da Limited Şirket kurulumu için "online" prosedür uygulamasına geçilmiştir.

Limited Şirket kurulum sisteminin dijitalleşmesi, çeşitli bürokratik ve vergiyle ilgili işlemleri hızlandırmayı mümkün kılarak prosedürleri kolaylaştırmıştır. Aynı zamanda "video konferans" aracılığıyla basit ve hızlı bir şekilde online Srl açmak mümkün hale gelmiştir.

2023 yılındaki bu yenilik sayesinde, kuruluş maliyetleri (noter masrafları) başta olmak üzere özellikle zaman tasarruf edilmektedir. Bu kolaylıkların yanı sıra, "online" S.R.L. şirket kurulumu için kesin kurallar da getirilmiştir:

S.r.l. ve S.r.l.s. şirketlerin "online" kurulması için aşağıdaki şartların sağlanması gerekmektedir:

- Bu şirketler (S.r.l. ve S.r.l.s) mevzuat kapsamında öngörülen "standart" tüzükleri kullanılmalıdır,
- İtalya'da yerleşik olmalıdır,
- Ödenmiş sermaye nakit olarak yatırılmalıdır,
- Şirket kurulumunu yapan şahısların (tümü veya bir kısmı) video konferansta bulunmak zorundadır.

"Online" S.r.l. şirketi kurma prosedürleri "gerçek" kişiler için 5 iş gün, diğer tüm hallerde ise 10 iş gün sürmektedir. Yukarıda belirtilen sürelerde Srl'nin online prosedür ile kurulumunu resmi olarak gerçekleştirmek mümkün olmuyorsa, bu gecikmeyi resmi olarak gerekçelendirme yükümlülüğü vardır. Notersiz kurulan S.r.l. şirketin kurulumu tamamen "online" olarak resmileşmekte olup, başvuru sahiplerinin kişisel olarak bir makam (çoğu durumda noter) veya herhangi bir yetkili organ huzuruna çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ortakların, Srl'nin Medeni Kanun tarafından öngörülen geleneksel prosedürü izleme veya "online" prosedürler ile kurulma konusunda seçim hakkı bulunmaktadır. Sermayenin ödenmesi/yatırılması, hissedarlar tarafından AB içinde faaliyet gösteren bir kuruluştaki açılmış bir banka cari hesabı kullanılarak yapılabilir ve ayrıca ortaklık paylarına ilişkin tüm belgelere "online" olarak erişim sağlanabiliyor olması gerekmektedir. Limited Şirket'in kurulması için üstlenilen giderlerin hesap bakiyesi, banka veya finans kuruluşu tarafından sunulan hizmetler aracılığıyla, "online" olarak da erişilebilir olmalıdır. İlgili tüm ortakları korumak için ödemeyi yapan kişilerin kimliklerinin ibraz edilmesi zorunludur.

Diğer bir sermaye şirketi türü olan anonim şirket (S.p.A.) kuruluşu da limited şirket kuruluşuna benzer bir kuruluş süreci gerektirmektedir. Diğer yandan, anonim şirket için gerekli minimum sermaye tutarı, 50,000 avrodur. Borsada işlem görmek isteyen şirketler için, anonim şirket şeklinde kurulma şartı bulunmaktadır. Bu şirketlerde giderler ve borçlar, şirket malvarlığından, sermayesinden ve şirketin ekonomik kaynaklarından ödenmektedir. Dolayısıyla, ortaklar şirket borçlarından kişisel varlık ve birikimleri ile sorumlu tutulmamaktadır. Yine, anonim şirketlerde de şirket ana sözleşmesi noter tarafından hazırlanmakta ve Bölge Ticaret Odasına kayıt amacıyla bildirilmektedir. Şirket ancak ticaret siciline kaydı halinde aktif hale gelmektedir.

İtalya’da şirket kuruluşu ve vergisel konular için İtalya Gelir İdaresi’nin Web Sitesinden ve aşağıda sunulan diğer linklerden bilgi edinmek mümkündür:

- https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/doing_business_in_italy_2021_2_.pdf

- <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/incorporation-and-registration-of-a-company>

- <https://www.impresainungiorno.gov.it/en/web/l-impresa-e-l-europa/setting-up-a-business>

- <https://www.ice.it/en/invest/starting-business-italy>

Şirketlerin Tasfiyesi ve Feshi

İtalya’da faaliyet gösteren bir şirketin feshi, 4 aşamalı bir süreç gerektirmektedir. Bunlar;

- Şirket tasfiyesindeki motivasyonun belirlenmesi ve tasfiyenin kabulü,
- Tasfiye faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Şirketin ticaret sicilindeki kaydının silinmesi,
- Kurumsal defterlerin Ticaret Sicilinde dosyalanması.

Bütün şirketler için tasfiyenin gerekçeleri benzerlik göstermektedir. Şirketlerin büyük bir kısmı, şirketin yasal süresinin sona ermesi, şirket hedeflerine ulaşılması ya da ulaşılmasının imkânsız hale gelmesi, şirket sermayesinin kanunen öngörülen miktarın altına düşürülmesi, şirket ana sözleşmesinden doğan nedenler ve İtalyan Medeni Kanunu’nun 2484. Maddesinde yer alan diğer nedenlerle tasfiye olmaktadır. Tasfiyenin doğal bir şekilde şirket sözleşmesinin süresi sonunda gerçekleşmesi ya da şirket sözleşmesinde belirtilen gerekçeler haricindeki durumlarda tasfiye, şirket tescil gazetesinde yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girmektedir. Tasfiye sürecinin son bulması ile, şirketin tasfiyesi Bölge Ticaret Odasına bildirilerek şirket ticaret sicilinden silinmektedir. Bu işlemler sonrasında ise, tüzel kişilik son bulmaktadır.

Zorunlu tasfiye ise, borçlular, alacaklılar, davacı veya İtalyan Mahkemeleri tarafından talep edilebilmektedir. Bu şekildeki tasfiye, genellikle şirketin borçlarını ödeyememesinden ve iflas etmesinden kaynaklanmaktadır. Zorunlu tasfiye halinde, İtalyan şirketin hissedarları son 3 yıldaki bütün şirket kayıtlarını, şirket faaliyetleri hakkında değerlendirmelerini ve alacaklı listelerini Mahkemeye sunmalıdır. İtalyan şirket iflasını duyurmakta ve Mahkeme bir envanter hazırlamak üzere kayyum görevlendirmektedir. İflastan itibaren 60 gün içinde, kayyum tasfiye takvimi belirlemek zorundadır.

İtalyan İflas Kanunu’na göre (md. 160), finansal sıkıntılar içerisinde ödeme gücü çeken bir şirket, alacaklılarla konkordatoya gidebilmektedir (Concordato Preventivo). Bu tür bir işlem için, borçlunun ilgili iflas mahkemesine yeniden yapılandırma planı sunması gerekmektedir. Başvuru sonrasında, İflas Mahkemesi belgeleri ve planın uygulanabilirliğini değerlendirmektedir. Mahkeme, alacaklılarla konkordatoya gitmesini kabul ettiğine dair kararını duyurmaktadır. Alacaklıların planı onaylamamaları halinde, prosedür başarısızlıkla sonuçlanmak anlamına gelen “fallimento” ya yani iflasa dönüşmektedir. Fallimentonun amacı, alacaklıların haklarını korumak ve ödeme gücü içerisindeki şirketi piyasadan silmektir.

İflas (fallimento) şirketin ödeme gücü içinde bulunduğu kabul edilmesi ile başlamaktadır. İlgili mahkeme tarafından iflas sürecini yürütmek üzere bir kayyum görevlendirmektedir. Kayyum, hâkimin yönlendirmesi doğrultusunda ve alacaklıların gözetiminde, borçlunun varlıklarını toplamak ve satmak zorundadır. Yetkili İflas Mahkemesi, aynı zamanda, işlemleri yönetmek alacaklıların alacakları için bir hâkim atamaktadır. İflas işlemleri, çok sayıdaki prosedürel aşamalar dolayısıyla 1,8 yıldan daha fazla sürmektedir. Etkilerini hala hissettiren finansal kriz dolayısıyla İtalya'daki iflas davalarının artması da mahkemelere ilave yük getirmektedir. Gerek gönüllü gerekse zorunlu tasfiye prosedürleri İtalyan şirketin ticaret sicilinden kaydının silinmesi ile sonuçlanmaktadır. (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

6. TÜRKİYE İLE TİCARET

6.1. Türkiye – İtalya Dış Ticaret Göstergeleri (milyon dolar)

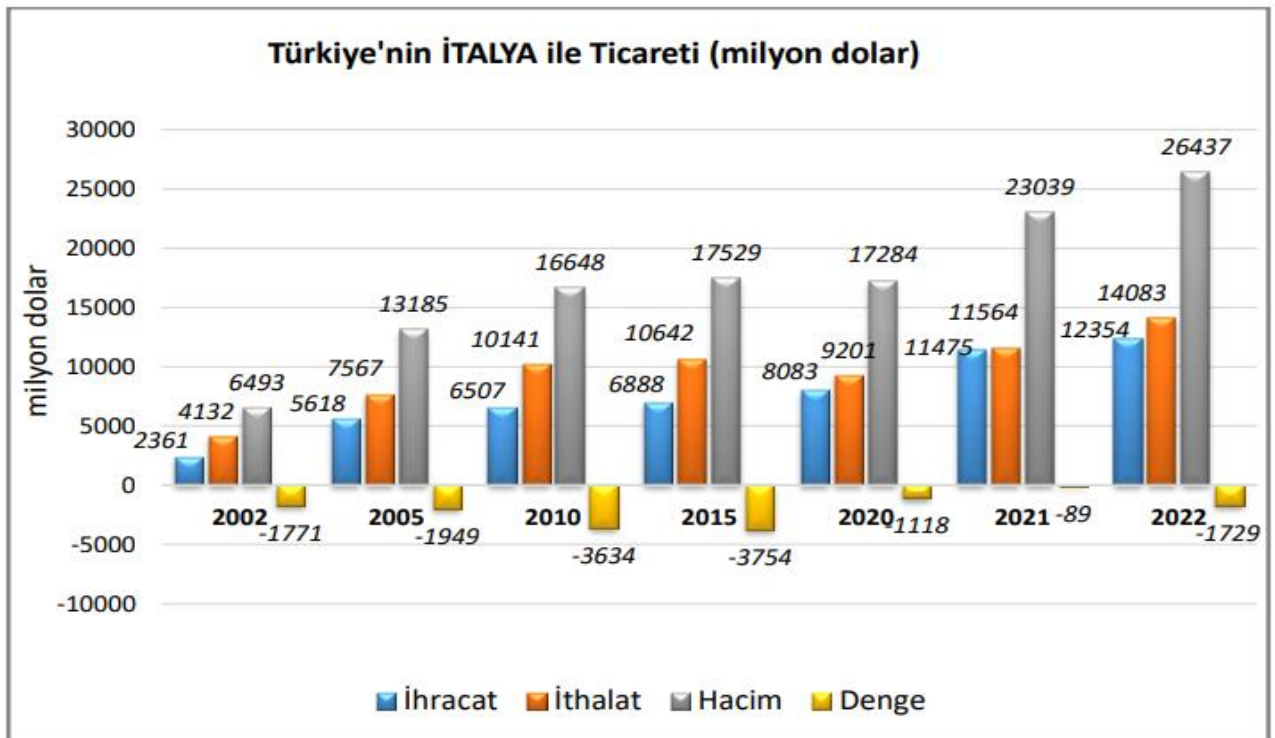
Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen ülkelerin başında gelen İtalya, Türkiye'nin en önemli ticaret ortaklarından biridir. Türkiye'nin İtalya'ya yakın olması ve komşu olduğu pazarlara girebilmek için önemli bir merkez oluşturması Türkiye'yi, İtalya için önemli bir yatırım ve ticaret ortağı haline getirmektedir.

Avrupa Birliği'nin en gelişmiş ekonomileri arasında yer alan İtalya ile Türkiye arasındaki ilişkiler birbirini tamamlar niteliktedir. Tekstil-konfeksiyon, deri, makine imalat, gıda işleme ve kimya sektörleri İtalyan firmalarının işbirliğine son derece açıktır.

Bu sektörlerin yanı sıra ambalaj, madencilik, mobilya, otomotiv yan sanayi, elektronik, güvenlik sistemleri, mücevherat, haberleşme, mühendislik, lojistik, metal işleme, gemi inşa, enerji, ulaştırma, çevre projeleri, savunma sanayi, sağlık, finansal hizmetler ve turizm sektörleri de işbirliği potansiyeline sahiptir.

Bakanlığımızın 2022-2023 dönemi için belirlediği **23 Öncelikli Ülke** arasında İtalya da yer almaktadır.

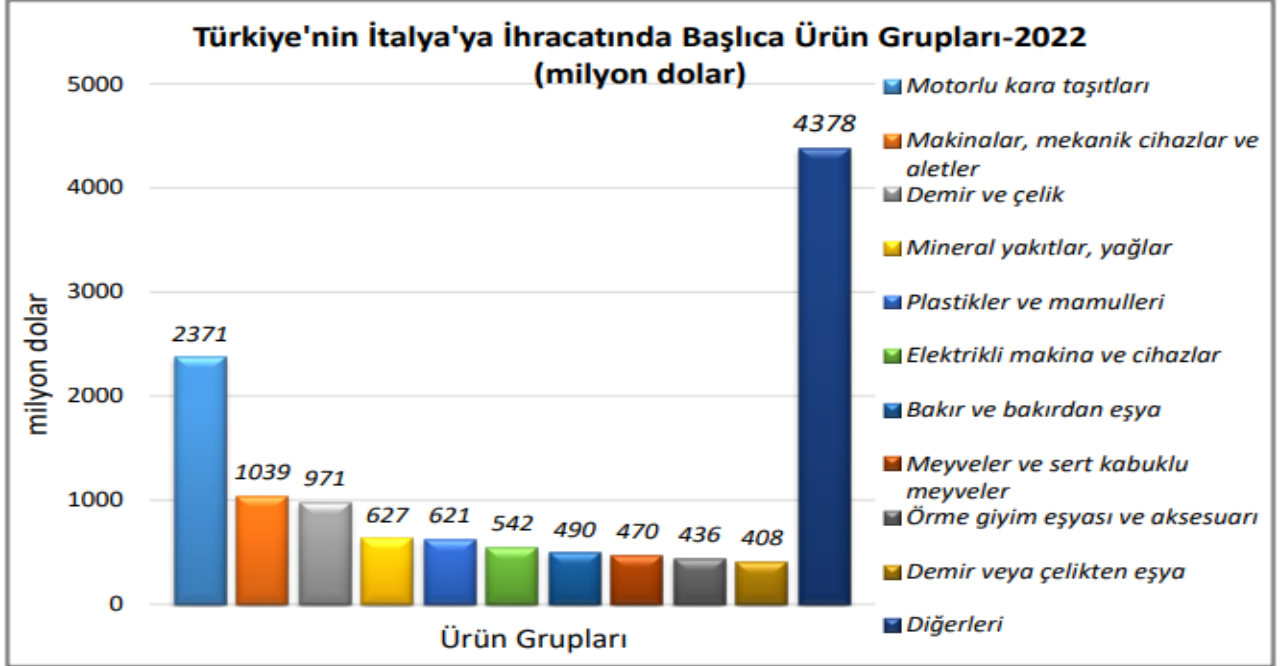
Tablo 8: Türkiye – İtalya Dış Ticaret Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

6.2. Türkiye'nin İtalya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

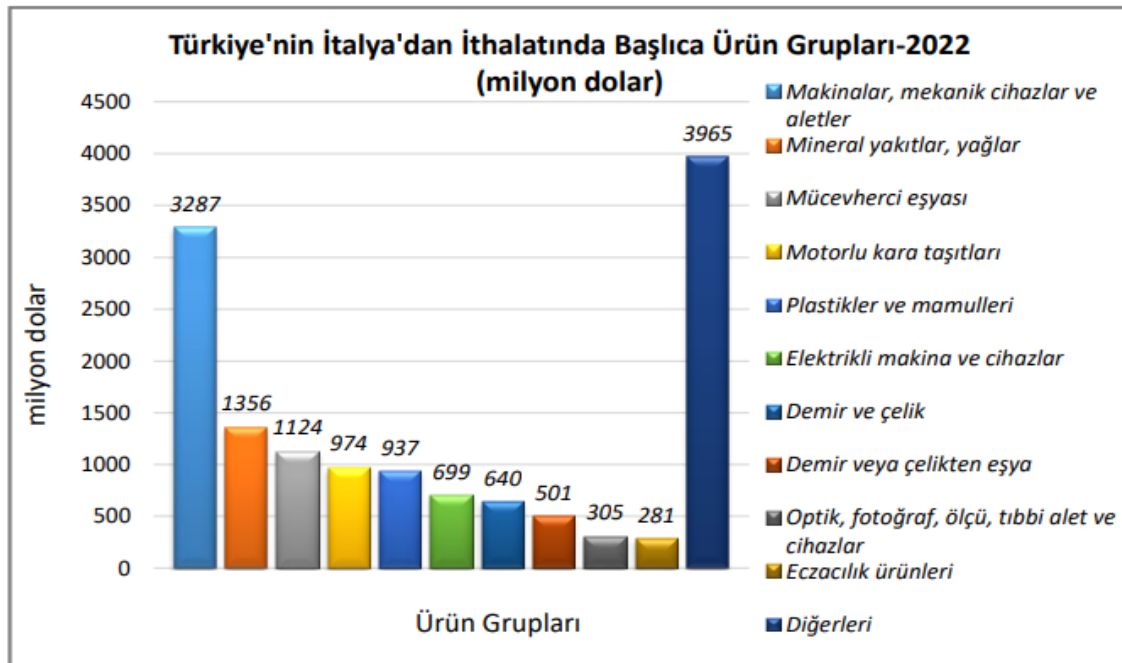
Tablo 9: Türkiye'nin İtalya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

6.3. Türkiye'nin İtalya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

Tablo 10: Türkiye'nin İtalya'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

6.4. Çerkezköy'den İtalya'ya İhraç Edilebilecek Başlıca Ürünler

Çerkezköy'den İtalya'ya ihracat potansiyeli olan çeşitli ürünler bulunmaktadır. İşte bazı başlıca ürünler:

Tekstil Ürünleri: Çerkezköy, Türkiye'nin önemli bir tekstil üretim merkezidir. Giyim, ev tekstili, havlu, nevresim gibi ürünler İtalya'ya ihraç edilebilir.

Otomotiv Parçaları: Çerkezköy ve çevresi, otomotiv sektöründe faaliyet gösteren birçok firmaya ev sahipliği yapmaktadır. Otomotiv parçaları, İtalya'daki otomobil üreticileri ve yan sanayi şirketlerine ihraç edilebilir.

Mobilya ve Mobilya Aksesuarları: Çerkezköy'de mobilya üretimi yapan birçok firma bulunmaktadır. İtalya, mobilya sektöründe güçlü bir ülke olduğundan, mobilya ve mobilya aksesuarları ihracatı için potansiyel sunabilir.

Plastik ve Plastik Ürünler: Çerkezköy'de plastik üretimi yapan firmalar, İtalya'nın plastik sektöründe kullanılan malzemelerin bir kısmını tedarik edebilir. Plastik ambalaj malzemeleri, plastik kapaklar, borular gibi ürünler ihracat potansiyeline sahiptir.

Kimyasal Ürünler: Kimya sektörü, Çerkezköy'de önemli bir sektördür. İtalya'ya kimyasal maddeler, boya ve vernik, temizlik ürünleri gibi ürünlerin ihracatı yapılabilir.

Tarım Ürünleri: Çerkezköy ve çevresi tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu bir bölgedir. İtalya, tarım ürünleri ithalatı yapmakta olduğundan, meyve, sebze, tahıl gibi tarım ürünlerinin ihracatı potansiyeli bulunmaktadır. (Kaynak: Trakya Dış Ticaret İstihbarat Merkezi)

6.5. İkili Anlaşma ve Protokoller

Tablo 11: İkili Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Ekonomik, Sanayi ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu VI. Dönem Mutabakat Zaptı	14.12.1989	-
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (ÇVÖ)	27.07.1990	09.09.1993/21693
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması	22.03.1995	02.03.2004/25390
Ekonomik ve Ticaret Ortak Komisyonu Kurucu Deklarasyonu (JETCO)	8.05.2012	-
JETCO I. Dönem Toplantısı Protokolü	22.02.2017	-

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

6.6. İki Ülke Arasında Ticarete Karşılaşılan Sorunlar

6.6.1. Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'ne taraf olmanın yanı sıra Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. İtalya'da fikri ve sınai mülkiyet hakları 10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Karaname (<https://www.normattiva.it/urires/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2005-02-10;30>) kapsamında düzenlenmiştir. Söz konusu Karaname'nin 223'üncü maddesi gereğince, İtalya'da İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin uygulamalar, Dışişleri Bakanlığı'nın sınai mülkiyet alanındaki

kurumsal yetkileri ve Başbakanlığın koordinasyon faaliyetleri saklı kalmak kaydıyla, Ekonomik Kalkınma Bakanlığı nezdindeki “İtalya Patent ve Marka Ofisi” (<https://uibm.mise.gov.it/index.php/it/>) tarafından yürütülmektedir. İtalya Patent ve Marka Ofisi, İtalya’nın ulusal düzeydeki faaliyet gösteren birimdir.

Ministero dello Sviluppo Economico (Ministry of Economic Development)

Direzione Generale per la Tutela della Proprietà Industriale- Ufficio Italiano Brevetti e Marchi Divisione VII - Brevetti nazionali, europei e domande internazionali di brevetto Adres: Via Molise, 19 00187 Roma

Tel: (+39) 06 4705 5616

E-posta: dglcuibm.segreteria@mise.gov.it

PEC (KEP): dglcuibm.dg@pec.mise.gov.it

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Türkiye’de veya başka bir ülkede kaydedilmiş bir patent veya marka İtalya’da geçerli olmadığı için İtalya’da markanın veya patentin korunması için ayrıca tescil ettirilmesi gereklidir. Aynı zamanda İtalyan bir firmanın İtalya’da kayıtlı patent veya markasını koruması için de Türkiye’de veya başka ülkede de kaydolmalıdır.

Firmalar, AB düzeyinde ticari markalarını tescil ettirip koruma sağlamak için, AB genelinde koruma sağlayan European Union Intellectual Property Office (EUIPO) üzerinden başvuruda bulunabilecektir. Küresel düzeyde bir kayıt ise Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) sistemi üzerinden yapılmaktadır.

İtalya’da patent ve marka kaydı başvurusu yapmak isteyen Türkiye’de yerleşik firmalar, bu konuda tek yetkili organ olan İtalya Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren İtalya Patent ve Marka Ofisi’ne (UIBM) başvurmalıdır.

Patent ve marka kaydı için üç yol mevcuttur:

1) Doğrudan UIBM’nin “Sala del Pubblico” birimine fiziken giderek

2) Aşağıdaki adrese posta yolu ile evrakların iletilmesi ile: Ministero dello Sviluppo Economico, UIBM, Divisione V Servizi per l’utenza – via Molise n. 19, 00187, Roma, RM, Italia Bu durumda İtalya’da referans bir adresin de belirtilmesi zorunlu olup bu adres bir avukat adresi veya bir firma adresi olabilir.

3) Aşağıda linki verilen elektronik kayıt sistemi ile: <https://servizionline.uibm.gov.it/deposito-online-new/pubblica/index.html>.

Yukarıda belirtilen linkte bulunan kayıt sisteminde öncelikle kişisel kayıt oluşturulması gerekmektedir. İşlemlerin sonlandırılabilmesi için İtalya sisteminden alınmış bir Vergi Numarası (Codice Fiscale) ve dijital imza gereklidir.

Türk firmaları için bu imkan hemen bulunamayacağından, bu işlem genellikle İtalya'daki bir avukata vekalet verilerek veya Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'na kayıtlı marka, patent danışmanlığı yapan firmalarca yürütülebilmektedir. 10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 217. maddesinde "Danışmanlık" ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Danışmanlık firmaları listesine (<https://www.ordine-brevetti.it/it/elenco-societa-studi>) linkinden erişim sağlanması mümkündür. Listelenen firmaların hangi şehirde olduklarına göre aramak için ise link açıldığında sağ tarafta yazan "ricerca semplice" seçeneğine de tıklanabilmektedir (<https://uibm.mise.gov.it/index.php/it/>). (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

6.6.2. Dağıtım ve Satış Kanalları

Dağıtım, franchising ve acentelik anlaşmalarını kullanmak isteyen şirketler, yaptıkları anlaşmaların AB yasalarına ve üye devlet ulusal yasalarına uygun olmasını sağlamalıdır. 86/653/EEC sayılı Konsey Direktifi, müvekkilleri adına mal satan veya satın alan serbest çalışan ticari acenteler için belirli minimum koruma standartları belirler (<https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31986L0653&from=EN>). Direktif, müvekkil ve vekillerinin hak ve yükümlülüklerini, acentenin ücretini ve bir acentelik sözleşmesinin akdedilmesini ve feshedilmesini belirler. Diğer taraftan, Avrupa Komisyonu Rekabet Genel Müdürlüğü, dikey anlaşmaların iç pazardaki rekabet üzerindeki etkilerine ilişkin ilgili mevzuatı uygulamaktadır. Buna göre Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 101(1). Maddesi Kapsamında Rekabeti Hissedilir Ölçüde Etkilemeyecek Anlaşmalara İlişkin 30 Ağustos 2014 tarihli ve 2014/C 291/01 (de minimis) sayılı Komisyon duyurusu ile belirli bir pazarın yüzde onundan daha azını etkileyen anlaşmalar genellikle muafıdır. Ödeme gecikmeleri ile ilgili olarak ise 2011/7/AB direktifi uygulanmaktadır. Söz konusu direktif hem kamu hem de özel sektör uygulamalarını bağlamakta olup AB içerisindeki tüm ticari faaliyetleri kapsamakla birlikte tüketicilerle yapılan işlemler bu direktif kapsamında girmemektedir.

İtalya'da franchise ağlarının en yoğun olduğu yerler Kuzey İtalya'da (Lombardiya ve Veneto), özellikle şehir merkezlerinde, ticari bölgelerde ve alışveriş merkezlerinde bulunmaktadır. Avrupa Franchise Federasyonu üyesi olan İtalyan Franchise Derneği (Associazione Italiana Franchising) tarafından açıklanan verilere göre İtalya'da 2021 yılı itibarıyla franchise veren firma sayısı 955 olup, söz konusu firmaların yıllık ciroları 28,8 milyar avro seviyesini aşmıştır.

238 binden fazla kişiye istihdam sağlanırken yaklaşık 60 bin satış noktası bulunmaktadır (<https://www.assofranchising.it/il-franchising.html#dati>) Lombardiya bölgesi yaklaşık 10 bin satış noktası ile toplam franchising pazarının lideridir ve bunu Lazio ile Sicilya Bölgeleri sırasıyla takip etmektedir. Roma ve Milano gibi büyük şehirlerde yeni franchise konseptleri belirlemiştir. Bununla birlikte, franchising iş fırsatları, esas olarak yeni ve sofistike mal ve hizmetler için güçlü bir talep ile nispeten büyük bir orta sınıfın varlığından dolayı küçük şehirlerde de başarılı olmuştur. Son yıllarda, alışveriş merkezlerinde, mağazalarda ve ana caddelerde bulunan franchise yerlerine ek olarak, havaalanlarında ve tren istasyonlarında artan sayıda franchise şubeler açılmıştır.

İtalya'da 6 Mayıs 2004 tarih ve 129 sayılı Kanun (<https://www.normattiva.it/urires/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2004;129>), franchise sözleşmesini tanımlayan, asgari içeriğini ve süresini, tarafların yükümlülüklerini ve sözleşme öncesi müzakereler sırasında taraflarca yanlış bilgi verilmesi durumunda verilecek cezaları belirlemektedir. Ayrıca, 2022/720/AB sayılı komisyon yönetmeliği de Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın 101. Maddesinin dikey anlaşmalar ve franchising ile ilgili yeni grup düzenlemelerini içermektedir. Sektörel olarak incelendiğinde, İtalya'da genel olarak hızlı tüketim ürünleri satan ve zincir marketleri de bünyesinde barındıran Büyük Dağıtım Organizasyonları (Grande Distribuzione Organizzata) toplam franchise sektörü cirosunun %35'ini oluşturmaktadır. Giyim franchise sektörü %25, hizmetler sektörü ise toplam franchising cirosunun yaklaşık %13'ünü oluşturmaktadır.

AB’nde, tüketici ürünlerinin doğrudan satışını uyumlu hale getiren mevzuatı henüz kabul etmemiştir. Ancak, doğrudan pazarlama sektörünü etkileyen çok çeşitli AB mevzuatı bulunmaktadır. Özel tüketicilere pazarlama ve satış için uygunluk gereksinimleri en katı olanıdır. Şirketlerin, satın almadan önce tüketicilere sağladıkları bilgilerin netliğine ve eksiksizliğine ve müşteri verilerini toplama ve kuitalyan veri koruma yetkilisi (DPA) “Il Garante della Privacy”, diğer birçok ülkeden daha katı kuralları olan İtalya’da doğrudan pazarlamayı denetler. Promosyon teklifleri genellikle alıcının önceden yazılı olarak onayını gerektirir ve bunu devre dışı bırakmanın net bir yolu vardır. Aynı şekilde, profil oluşturma veya kişisel verilerin üçüncü taraflara aktarılması için önceden izin alınması gerekmektedir. E-ticaret Direktifi (2000/31/EC), doğrudan pazarlama işine bağlı belirli özel gereksinimler getirir. Promosyon teklifleri müşterileri yanıltmamalı ve bunlara hak kazanabilmek için yerine getirilmesi gereken şartlar açık ve kolay erişilebilir olmalıdır. Yönerge, pazarlama e-postalarının alıcıya bu şekilde tanımlanmasını şart koşar ve çevrimiçi müşterileri hedefleyen şirketlerin, bulundukları yerlerde düzenli olarak ulusal vazgeçme kayıtlarına başvurmasını gerektirir. Bir sipariş verildiğinde, Direktif bir siparişin verilmesine veya kabulüne herhangi bir yasal etki atfetmese de hizmet sağlayıcı alındığını hızlı bir şekilde ve elektronik yollarla onaylamalıdır: bu ulusal hukukla ilgilidir. Elektronik olarak sağlanan hizmetlerin (AB’nin bir hizmet olarak kabul ettiği ve bir mal olarak görmediği yazılım gibi) satıcıları da katma değer vergisi tahsil etmelidir

Ülkede toptancıların, perakende mağazaların, çokuluslu süpermarketlerin ve outletlerin sayısı oldukça fazladır. Tüm sanayileşmiş ülkelerde olduğu gibi İtalya’da da dağıtım kanallarını yapısı teknolojik değişime uğramış, online satış teknikleri hızla gelişmiştir. Diğer batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi İtalya’da da fiyat, satın alma kararının en önemli belirleyicisidir. Ülkede faaliyet göstermek isteyen firmaların pazarlama alanında başarılı olabilmesinde güvenilirlik, mal kalitesi ve satış sonrası hizmetler önemli bir role sahiptir. Ülke piyasasında, en önemli rakipler diğer AB ülkeleri, ABD ve Japonya’dır. Bu ülkelerin ürünlerinin yüksek teknoloji içermesi ve kalite düzeyinin yüksek olması, ayrıca AB kaynaklı ihracatın hükümetler tarafından ticareti geliştirme faaliyetleri kapsamında desteklenmesi, ödeme koşullarında esneklik ve satış sonrası hizmetler sağlanması, ortak promosyon faaliyetleri gerçekleştirilmesi ve ürünlerin yerel piyasa ihtiyaçlarına göre uyumlandırılması İtalya piyasasında rekabeti artıran faktörler olarak ön plana çıkmaktadır. Büyük mağazalar ve hipermarketler, İtalya’da perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır. (Kaynak: Ticaret Bakanlığı)

6.6.3. Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları için Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır. (Vatikan Şehri için de geçerlidir).

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. İtalya vizesi, yurt dışındaki İtalya Büyükelçiliği veya Konsolosluk Bölümleri tarafından verilir. İtalya turistik vize süresi bir yıl için maksimum 90 gündür. Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur. (Kaynak: Dışişleri Bakanlığı)

6.6.4. Ticaret Yapısı ve Tercihleri

İtalya %48,7’si erkek ve %51,3’ü kadın olmak üzere 58,98 milyon nüfusa sahiptir (Istat, 2022). Yaş yapısına göre nüfusun %12,7’si 0-14 yaş, %63,5’i 15-64 yaş ve %23,8’i 65 yaş ve üstü ve medyan yaş 46,2’dir (en yüksek Avrupa düzeyi). Başka bir ifadeyle İtalyan nüfusu yaşlanmakta olup, doğum oranı son yıllarda düşüş trendindedir (2021’de 1.000 kişiden 7’si, 2016’da 7,8 ve on yıl önce 9,6 idi). Hane sayısı artmasına rağmen boyutları küçülmektedir. 2021’de hanelerin %33,2’si bir kişiden, %27,7’si iki kişiden, %18,9’u üç kişiden, %15,2’si dört kişiden oluşmaktadır.

Nüfusun yaklaşık %28,3'ü kırsal kesimde yaşarken, %71,7'si kentlerde yaşamaktadır. Ayrıca, Eurostat'ın verilerine göre, 2020'de 25 ila 64 yaş arasındaki İtalyan nüfusunun yalnızca %20,1'i yüksek öğrenim görmüştür (Romanya'dan sonra Avrupa'daki ikinci-alt düzey). İtalya'da 25-64 yaş arası yetişkinlerin %63'ü lise eğitimini tamamlamıştır (OECD). (<https://tradeportal.unicredit.it/en/portal/explore-new-markets/country-profiles/italy/reaching-theconsumers>)

Ana geliri serbest meslek sahibi olan haneler en yüksek net gelire sahiptir (42.340 avro), bunu çalışanlar (37.158 avro) ve emekliler (30.344 avro) izlemektedir (ISTAT). Eurostat'tan alınan rakamlar, İtalya'da ortalama olarak kadınların erkeklerden %5,5 daha az kazandığını göstermektedir. (Eurostat'ın en son verilerine göre cinsiyetler arası ücret farkının %14,4 olduğu AB ortalamasından daha yüksek bir seviyede bulunmaktadır).

Ülkede bölgesel ekonomik ve kültürel farklılıklar tüketici alışkanlıkları ve tercihleri üzerinde etkilidir. Söz konusu farklılıklar dağıtım ve pazarlama tekniklerini de etkilemektedir. Bununla birlikte, ürün ve hizmet kalitesi İtalyan tüketicilerin satın alma kararlarında önemli bir kriter olarak ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle promosyonlardan çok malların ve müşteri hizmetlerinin kalitesi önemlidir.

İtalyanlar seçme şansı verildiğinde 'Made in Italy' ürünleri tercih etmekte, ancak yabancı ürünler de özellikle hazır giyim sektöründe talep görmektedir. Moda sektöründeki yenilikler ilgiyle takip edilmektedir. Çoğu tüketici, özellikle büyük şehirlerde, toplu perakendecilerden ve büyük şirketlerden alışveriş yapmaktadır. Yaşlanan nüfus uzman ürün ve hizmetlere olan talebin artmasına neden olmaktadır.

6.6.5. Pazarda Etkin Olmanın Koşulları

İtalya pazarında etkin olmanın bazı koşullarını şu şekilde sıralayabiliriz:

Pazar Araştırması: İtalya pazarına girmeden önce, hedeflediğiniz sektör ve müşteri segmentleri hakkında detaylı bir pazar araştırması yapmanız önemlidir. İtalya'daki talep, rekabet, tüketici tercihleri, yerel düzenlemeler ve trendler gibi faktörleri anlamak, iş stratejilerinizi şekillendirmenize yardımcı olur.

Ürün Uyumu: İtalya'da başarılı olmak için ürün ve hizmetlerinizin yerel pazar taleplerine uygun olması önemlidir. İtalya'nın kültürel, sosyal ve tüketici alışkanlıklarını dikkate alarak ürünlerinizi adapte etmek veya yerel pazar ihtiyaçlarına cevap veren yeni ürünler geliştirmek gerekebilir.

Kalite ve Tasarım: İtalya, kaliteli ve yenilikçi ürünlere değer veren bir ülke olarak bilinir. Ürünlerinizin kaliteli olması, rekabetçi bir avantaj sağlar. Ayrıca, İtalyan tüketicileri estetik ve tasarıma önem verirler, bu nedenle ürünlerinizin çekici bir tasarıma sahip olması da önemlidir.

Dağıtım Ağı: İtalya'da etkin olmak için yerel bir dağıtım ağı oluşturmak önemlidir. İyi bir lojistik ve dağıtım sistemi ile ürünlerinizin hedef kitleye ulaşması daha kolay olur. İşbirliği yapabileceğiniz yerel distribütörler veya acenteler bulmak, dağıtım ağı oluşturmanıza yardımcı olabilir.

Dil ve Kültürel Farkındalık: İtalyanca, İtalya'da resmi dil olduğundan, yerel dilde iletişim kurabilmeniz avantajlı olabilir. İtalyan kültürüne ve iş uygulamalarına hâkim olmak, yerel müşterilerle daha iyi ilişkiler kurmanıza yardımcı olabilir. Ayrıca İtalyanların büyük çoğunluğu iyi derecede İngilizce konuşmaktadır. Görüşmelere gidilirken, organizasyondaki en önemli ve kıdemli kişilerin katılmalarına özen gösterilmelidir, zira İtalyanlar bu konuya önem vermektedir.

İş Ortaklıkları ve Ağlar: İtalya'da yerel iş ortakları ve ağlar oluşturmak, pazar girişinde önemli bir rol oynar. İlgili ticaret fuarlarına katılmak, iş toplantılarına ve ağ etkinliklerine katılmak, yerel iş insanlarıyla bağlantı kurmanızı sağlayabilir. Özellikle büyük geleneksel İtalyan firmalarında hiyerarşi çok önemlidir. “Cordata” yani emir-komuta zinciri saygı gösterilmesi ve ciddiye alınması gereken bir kavramdır. Statü ve hiyerarşi İtalyan toplumunun tüm kesimlerine nüfus etmiş durumdadır.

Yerel Düzenlemeler: İtalya'da iş yaparken yerel düzenlemelere ve mevzuatlara uymak önemlidir. Ürün standartları, tüketici koruma kuralları, vergi yükümlülükleri gibi konularda yer